

UNIVERZITA PARDUBICE

FAKULTA FILOZOFICKÁ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2021

Jitka Kučerová

Univerzita Pardubice

Fakulta Filozofická

Co v Česku znamená pár s velkým věkovým rozdílem?

Bakalářská práce

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Jitka Kučerová**
Osobní číslo: **H18227**
Studijní program: **B6703 Sociologie**
Studijní obor: **Sociální antropologie**
Téma práce: **Co v Česku znamená pár s velkým věkovým rozdílem?**
Zadávající katedra: **Katedra sociální a kulturní antropologie**

Zásady pro vypracování

V této práci bude studentka zjišťovat, zda věkový rozdíl ve vztahu opravdu znamená to, co je často mezi populací zažité? mladší vidí možnost finančního zvýhodnění, starším imponuje mladistvý vzhled a energie. Nejprve provede kvantitativní výzkum s použitím ankety, kterým vymezí, co vlastně tento rozdíl pro většinu oslovených znamená. Následně pomocí polo strukturovaných rozhovorů porovná tato data s názory těch, kteří v takovém vztahu sami jsou, byli anebo někoho takového znají. Pokusí se odhalit motivace, které vedou k protknutí dvou zdánlivě neslučitelných jedinců a důsledky, které by takovýto akt mohl mít. Probere nejčastější názory většinové populace s těmi, kteří mají nějaké zkušenosti s tímto typem vztahu, a popřípadě některé z nich potvrdí, anebo vyloučí. Poté s využitím narativních rozhovorů prodiskutuje s informanty výsledky průzkumu, společně je analyzuje a případně i komparuje s jejich osobními domněnkami a přesvědčeními.

Rozsah pracovní zprávy:

Rozsah grafických prací:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- 1) Carmichael, S. 2012. Marriage and power: Age at first marriage and spousal age gap in lesser developed countries. *The History of the Family*: 416-436.
- 2) Collisson, B., L. P. De Leon. 2018. Perceived inequity predicts prejudice towards age-gap relationships. *Current Psychology*: 1-8.
- 3) Drefahl, S. 2010. How Does the Age Gap Between Partners Affect Their Survival? *Demography*: 313-326.
- 4) Lehmler, J. J., R. A. Christopher. 2008. Commitment in Age-Gap Heterosexual Romantic Relationships: A Test of Evolutionary and Socio-Cultural Predictions. *Psychology of Women Quarterly*: 74-82.
- 5) Maříková, H., M. Čermáková (ed.) 2000. *Proměny současné české rodiny: (rodina – gender – stratifikace)*. Praha: SLON.
- 6) Možný, I. 2006. *Rodina a společnost*. Praha: SLON.
- 7) Skupnik, J. 2010. *Antropologie příbuzenství: příbuzenství, manželství a rodina v kulturněantropologické perspektivě*. Praha: SLON.
- 8) Trapková, L. 2009. *Rodinná terapie psychosomatických poruch: rodina jako sociální děloha*. Praha: Portál.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Tomáš Retka, Ph.D.

Katedra sociální a kulturní antropologie

Datum zadání bakalářské práce: **31. března 2020**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2021**

doc. Mgr. Jiří Kubeš, Ph.D.

děkan

PhDr. Adam Horálek, Ph.D.

vedoucí katedry

V Pardubicích dne 19. listopadu 2020

Prohlašuji:

Práci s názvem – Co v Česku znamená pár s velkým věkovým rozdílem?

jsem vypracoval(a) samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil(a), jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne

Jitka Kučerová v. r.

PODĚKOVÁNÍ

Mé poděkování patří hlavně vedoucímu práce Mgr. Tomáši Retkovi, Ph.D., který mi poskytl mnoho užitečných rad a odborný dohled. Velké díky také patří Kateřině Soukupové, bez jejíž pomoci by tato práce nikdy nevznikla. V neposlední řadě můj vděk patří všem účastníkům mého výzkumu za podnětné odpovědi a poznatky, které jsem s jejich pomocí byla schopná získat.

ANOTACE

V této práci studentka zjišťovala, zda věkový rozdíl v partnerském vztahu opravdu znamená to, co část české populace stereotypně předpokládá, tedy, že mladší partneři vidí možnost finančního zvýhodnění, starším imponuje mladistvý vzhled a energie. Studentka realizovala kvantitativní výzkum s použitím ankety, kterým vymezila, co vlastně tento rozdíl pro majoritu znamená. Následně pomocí polostrukturovaných rozhovorů porovnávala tato data s názory těch, kteří v takovém vztahu sami jsou, byli anebo někoho takového znají. Pokusila se odhalit motivace, které vedou k protknutí dvou zdánlivě neslučitelných jedinců a důsledky, které by takovýto akt mohl mít. Probrala nejčastější názory, které se v anketě objevily s těmi, kteří mají nějaké zkušenosti s tímto typem vztahu, a popřípadě některé z nich potvrdila, anebo vyloučila. Poté s využitím narativních rozhovorů prodiskutovala s informanty výsledky průzkumu, společně je analyzovali a případně i komparovali s jejich osobními domněnkami a přesvědčeními.

KLÍČOVÁ SLOVA

věkový rozdíl, vztahy, rodina, pohlaví

TITLE

What does an Age-gap Couple mean in Czech Republic?

ANNOTATION

The aim of this thesis was to refute or confirm some of the most known stereotypes about age-gap relationships. Are money and funds actually all that matters for younger partners? Do older ones seek for energy and youth?

The author of this thesis used various research methods to answer these and many more questions. Firstly, a quantitative research together with a survey were used. Results of this survey did set the ideal age difference in relationship for respondents and it also did answer some questions about the age-gap itself. Secondly, the author had a discussion with people that have some experience with age-gap relationships. Data obtained from these interviews were compared with results of the survey.

KEYWORDS

age-gap, relationships, family, gender

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1 - Pohlaví

Zdroj: autorka práce (2021), strana 24

Graf č. 2 – Věk

Zdroj: autorka práce (2021), strana 25

Graf č. 3 – Sexuální preference

Zdroj: autorka práce (2021), strana 26

Graf č. 4 – Je věk důležitý?

Zdroj: autorka práce (2021), strana 26

Graf č. 5 – Partner/ka by měl/a být

Zdroj: autorka práce (2021), strana 27

Graf č. 6 – Ideální věkový rozdíl

Zdroj: autorka práce (2021), strana 28

Graf č. 7 – Volba partnera své generace

Zdroj: autorka práce (2021), strana 29

Graf č. 8 – Vztah s někým o hodně mladším/starším

Zdroj: autorka práce (2021), strana 30

Graf č. 9 – Vývoj průměrné absolutní hodnoty věkového rozdílu mezi ženichem a nevěstou v letech 1920-2000

Zdroj: ČSÚ in Fučík (2006: 727) strana 34

Graf č. 10 – Vývoj sňatků podle věkového rozdílu mezi snoubenci, 1993-2012

Zdroj: ČSÚ (2014: 7), strana 37

Graf č. 11 – Struktura sezdaných a nesezdaných párů podle věk. rozdílu, 2011

Zdroj: ČSÚ (2014: 14), strana 37

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1 – Vývoj společnosti

Zdroj: Možný (2006: 23), strana 19

Obsah

SEZNAM GRAFŮ	8
SEZNAM TABULEK	9
ÚVOD.....	12
1. VĚK.....	13
1.1 Vrstevníci.....	13
1.2 Velký věkový rozdíl.....	14
1.3 Oidipovský a Elektřin komplex	15
1.4 Pedofilie a gerontofilie.....	15
2. SEXUALITA	17
3. RODINA	18
3.1 Civilní svazek	20
3.2 Sňatkový trh.....	20
3.3 Zhodnocení kapitol 1–3	21
4. METODOLOGIE	22
4.1 Typ výzkumu	22
4.2 Výběr respondentů	22
4.3 Výzkumné otázky	23
4.4 Otázky do rozhovoru	23
5. DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ.....	24
5.1 Pohlaví	24
5.2 Věk.....	25
5.3 Sexuální preference.....	26
5.4 Považujete věk při volbě partnera za důležitý?	26
5.5 Partner/ka by měl/a být	27
5.6 Váš ideální věkový rozdíl	27
5.7 Důvod volby partnera ze své generace	28
5.8 Je pro vás takový vztah představitelný?	29
5.9 Přenesení do praxe	31
5.10 Zhodnocení dotazníku.....	32
6. SROVNÁNÍ HISTORICKÝCH A NOVODOBÝCH ÚDAJŮ.....	33
6.1 Historické údaje	33
6.2 Údaje z let 2008-2018.....	35
6.3 Údaje z let 1993-2012.....	36
6.4 Zhodnocení srovnání historických a novodobých údajů	37

7. ROZHOVORY	39
7.1 Milada	39
7.2 Pavla.....	40
7.3 Robert.....	41
7.4 Gábina	41
7.5 Dana	42
7.6 Klára.....	43
7.7 Velký věkový rozdíl.....	43
7.8 Pohled a vývoj společnosti	44
7.9 Navazování vztahů s velkým věkovým rozdílem	47
7.10 Zhodnocení rozhovorové části	49
8. ZHODNOCENÍ VÝZKUMU	51
ZÁVĚR.....	53
SOUPIS BIBLIOGRAFICKÝCH CITACÍ.....	55
PŘÍLOHY	57

ÚVOD

Partnerské vztahy jsou něco, co lidstvo provází již stovky let. Jejich charakter se sice od těchto dob mnohokrát razantně změnil a neustále se vyvíjí, ale přesto se tyto vztahy v nějaké své konkrétní formě vyskytují napříč všemi kulturami.

V této práci jsem se zaměřila na pojem velký věkový rozdíl (v angličtině nazývaný termínem age-gap). Konkrétní podobu jsem tomuto rozdílu dala za použití socio-demografických údajů z posledních několika let a také prostřednictvím výsledků dotazníkového šetření. Toto šetření probíhalo online formou mezi obyvateli Pardubicka.

Cílem práce bylo zjistit, jak zvolená část společnosti vnímá věkový rozdíl v partnerském soužití. Zároveň byla práce obohacena i o konkrétní příběhy respondentů, kteří mají se vztahem s velkým věkovým rozdílem osobní zkušenost. Na základě těchto výpovědí jsem si utvořila na tuto skupinu celistvější názor.

V prvních třech kapitolách této práce jsem uvedla zakotvení některých klíčových termínů, jako je například partnerství, manželství, věkový rozdíl a podobně. Zmínila jsem některá klíčová díla a autory, kteří se problematice věkového rozdílu věnovali.

Druhý velký celek práce byl již samotný výzkum. Ten byl realizován v podobě série rozhovorů s respondenty, z nichž někteří mají se vztahy s velkým věkovým rozdílem přímo osobní zkušenost. U těch respondentů, jež v podobném vztahu aktuálně žijí nebo v určité fázi svého života setrvali, jsem pomocí rozhovorů vymezila, co je k tomuto typu soužití vedlo a odpověděla jsem si na své výzkumné otázky.

V šesté kapitole jsem představila srovnání a socio-demografických dat z posledních let a dat z období 1920–2000. Touto formou jsem se pokusila odhalit, zda se nějak změnil věkový rozdíl mezi partnery za posledních 100 let.

Mimo těchto dvou celků v praktické části výzkumu jsem uskutečnila i dotazníkové šetření, jehož využití mi vymezilo, jaký věkový rozdíl je podle dotázaných ideální, přeneseně i odvodilo, kde již vidí tu pomyslnou hranici mezi páry s velkým věkovým rozdílem a těmi bez něj.

1. VĚK

Hlavní téma, které touto prací rezonuje, je právě věk. Věk jako takový je možno chápat různě. Z pohledu sociologie je věk „Jedna ze dvou zákl. charakteristik každé populace (vedle pohlaví), a proto i zákl. dimenze demografické struktury a jeden z hlavních identifikačních znaků a výběrových a třídících kritérií s-gického výzkumu. V. je charakteristika biol., která nabývá řady soc. významů“ (Vodáková, Linhart 2020).

Z pohledu antropologie můžeme považovat věk za jednu z kulturních univerzálií. Tj. „obecně, ve všech lidských kulturách se vyskytující kulturní prvky a kategorie“ (Soukup 2017). „Pohlaví, příbuzenství a věk jsou statusy, které existují všude na světě a které jsou součástí sociální identity každé lidské bytosti“ (Murphy 2010: 60).

Základní pojmy, se kterými se ve spojení s věkem můžeme setkat, je věk biologický (určuje se výpočtem podle výšky a váhy, hraje roli hlavně u dětí). „Míra inteligence se dá vyjádřit pomocí IQ (intelligenčního kvocientu). Jeho hodnota se dá vypočítat vydělením mentálního věku (měřitelný testem) s věkem biologickým“ (Intelligence 2007).

1.1 Vrstevníci

Jedno z přesvědčení, které okolo věku panuje, je, že si lidé rozumí více se svými vrstevníky, „vrstevníci – osoby zhruba stejného věku, které se narodily do přibližně shodných hist. podmínek a jejichž biol., psych. i soc. a kult. vývoj byl podmíněn obdobnými spol. okolnostmi“ (Kabátek 2017).

Ačkoli by se mohlo někomu zdát, že to, kdy se člověk narodí, nehraje v jeho životě až takovou roli, tak je opak pravdou. „Samotný fakt vrstevnictví má však význam po celou dobu života člověka bez ohledu na to, zda vstupuje do vrstevnických soc. uskupení či nikoliv. Mezi v. mladý člověk obvykle hledá, byť nikoliv nutně nachází, sexuálního či životního partnera, existuje tendence obklopovat se v. i v práci a při výběru přátel, ve volném čase apod.“ (Kabátek 2017).

I mezi páry, kdy od sebe partneři nejsou vzdáleni o více než 4 roky, je však často možné setkat se s tím, že muži bývají o něco málo starší než ženy. „Ve většině manželství jsou manželé starší než jejich manželky. Dle mého výzkumu je tato kompozice více výhodná pro muže než ženy“¹ (Drefahl 2010: 325). Navíc v tomto výzkumu autor rozebírá i vliv věkového rozdílu na

¹ Z anglického originálu přeložila autorka bakalářské práce.

délku života manželů. Pro muže manželství s o 7–17 let mladší ženou znamená prodloužení života o více než 30 %² (Drefahl 2010: 320).

1.2 Velký věkový rozdíl

Mnozí psychologové a sociologové se ve svých publikacích a debatách v otázce věkového rozdílu ve vztazích shodují přibližně na rozmezí 10 let. Tato číslovka rezonuje v několika rovinách jako ta pomyslná hranice toho, kdy už rozdíl je a není veliký.

S hranicí 10 let se můžeme setkat u mnoha autorů. Ti mimo jiné poukazují třeba i na to, že právě s tímto (a i vyšším) věkovým rozdílem mohou přicházet i negativní reakce okolí. „Vskutku, páry s velkým věkovým rozdílem (definováno jako partneři oddělení věkem o více než 10 let) obdrží zřetelně víc sociálního odmítnutí s ohledem na jejich vztah než páry s pouze minimálním nebo žádným věkovým rozdílem“³ (Lehmiller, Agnew 2011: 22).

Ve výzkumu, který byl publikován Univerzitou v Cambridge, přišli autoři na tato data: „Ženy se zajímaly o partnery, kteří byli v průměru o 0 až 5 let mladší a od 8 do 11 let starší než ony samy. Muži na druhou stranu měnili systematicky své preference s tím, jak rostl jejich vlastní věk. Muži ve svých dvaceti byli shodně přitahováni ženami pod a nad jejich vlastním věkem. Konkrétně šlo o ženy v průměru od o 5 let mladší po o 5 let starší. Čím se muži stávali staršími, tím se jejich preference zvětšovaly divergentně od žen jejich věkové skupiny. Mezi muži v jejich padesátkách a šedesátkách byl největší přijatelný věk několik let pod jejich vlastním věkem a minimální specifikace byla téměř o generaci vzdálená od jejich vlastního věku“⁴ (Kendrick, Keefe 1992: 80).

Z uvedeného výzkumu tedy můžeme vyzorovat, že se vnímání věku jedinci může v průběhu života měnit. Konkrétně v tomto případě se razantněji změnilo v souvislosti s muži, kteří s přibývajícím věkem začali vyhledávat mladší partnerky.

Psycholožka Ida Myslikovjanová také ve svém díle rozebírá problematiku velkého věkového rozdílu. Podle ní nabývá starší z partnerů často pomyslné role rodiče. Díky tomuto faktoru sice tyto vztahy zpočátku fungují celkem bezproblémově, ale jsou nutně odsouzeny k zániku. Mladšího z dvojice pak přirovnává k dítěti, jež svého rodiče v dosáhnutí dospělosti přirozeně opustí. Společnost podle ní vztahy muže ve středním věku plného sil a mladé ženy akceptují dobře. Nicméně ani vztahy mezi starší ženou a mladším mužem již nejsou tak ojedinělé (Myslikovjanová 2009: 35–36).

² Z anglického originálu přeložila autorka bakalářské práce.

³ Z anglického originálu přeložila autorka bakalářské práce.

⁴ Z anglického originálu přeložila autorka bakalářské práce.

Ve výzkumu vedeném Lehmillerem a Christopherem jsem narazila na tento poznatek: „Niméně je zde zajímavý paradox, když přijde na vnímání páru s velkým věkovým rozdílem: Ačkoli muži a ženy vykazují preferenci a otevřenost k věkovému rozdílu v jejich vlastních vztazích, tak typicky neschvalují věkový rozdíl ve vztazích ostatních“⁵ (Lehmiller, Christopher 2008).

1.3 Oidipovský a Elektřin komplex

Často skloňované téma, jež vyvstává na povrch, přijde-li na vztahy s velkým věkovým rozdílem, je zajisté i Oidipovský, potažmo Elektřin komplex. Tento termín definoval lékař, neurolog a psycholog Sigmund Freud. „Oidipovým komplexem pojmenoval zvláštní psychickou situaci, do níž vstupuje dítě, zabývající se svým vztahem k oběma rodičům. Komplex předpokládá, že dítě již dokáže rodiče od sebe odlišit jako dvě separátní bytosti. V oidipové situaci se malý člověk setkává s řadou silných citových, intelektuálních a mravních výzev a musí se s nimi tak či onak vypořádat, aby v duševním vývoji postoupil o krok dál. Komplex hraje klíčovou úlohu při strukturování dětské osobnosti a při přesměrování jejích tužeb. Žádný člověk nemůže tuto paradigmatickou situaci ani v dospělosti zcela opustit, protože nikdy není definitivně uzavřená; v určitých okamžicích života se člověk znovu stává Oidipem, jenž hledá nové odpovědi na dávné otázky“ (Mahler 2001).

Myslikovjanová právě na základě tohoto komplexu vysvětluje, proč si lidé volí partnery značně starší, než jsou oni sami. Často to podle ní v závěru znamená, že nevyspělý muž přechází od jedné matky ke druhé (od své biologické k „náhradní“, kterou ztvární přítelkyně). Tato starší žena o něj poté pečuje tak, jak by to jeho vrstevnice nedokázala. U staršího muže podle autorky jde o to, že má vyšší status a často je i finančně zajištěn. V mladší ženě, která buď byla fixovaná na otce, nebo s ním neměla dobrý vztah, poté probouzí pocit bezpečí a roli otce supluje (Myslikovjanová 2009: 35–36).

1.4 Pedofilie a gerontofilie

Záhodno je i uvést, že mezi vztahy s velkým věkovým rozdílem by mohly spadat i ty, kde se jedná o jednu z těchto sexuálních odchylek. Přičemž já osobně bych preferovala nezahrnovat uvedené specifické případy do rozsahu mé práce. Nemyslím si totiž, že by se tyto pojmy měly vzájemně spojovat, jelikož by tím mohlo dojít k nedorozumění a nepochopení.

⁵ Z anglického originálu přeložila autorka bakalářské práce.

Výstižná definice **pedofilie** zní například takto: „Představuje vlastně preferenci dětských vzorců chování a dětského těla bez sekundárních pohlavních znaků. Je trvalým sklonem k fascinaci dítětem“ (Weiss 2010: 544). Jde tedy o sexuální zájem člověka po pubertě o jedince, kteří ní ještě neprošli. Zvěřina uvádí tuto hranici na šestnáctý rok, a poté musí objektu zájmu být minimálně o 5 let méně (Zvěřina 2003: 145).

Murphy poukazuje na to, že pouze lidé jako druh vykonávají tolik druhů sexuálních praktik a pouze v západním a orientálním světě se provozuje sexuální masochismus, sadismus nebo třeba právě pedofilie. Lidé často tyto praktiky odsuzují a považují je za nelidské, avšak opět pouze lidé je vykonávají (Murphy 2010: 47).

Na druhou stranu jako takový pomyslný protipól patří **gerontofilie**. „Apetence podstatně starších sexuálních partnerů z generace rodičů či prarodičů, je poměrně vzácnou parafilii. Gerontofila přitahují znaky stárnutí a stáří: šediny, vrásky, tělesná vetchost. Nápadnější bývají mladí muži preferující ženy o mnoho let starší než mladší ženy jako partnerky chřadnoucích mužů“ (Weiss 2010: 544).

V obou případech se jedná o extrémní projevy sexuálních odchylek, z nichž jedna je i zákonem v mnoha případech považovaná za nelegální, jelikož se právo snaží děti chránit. Nelegální tedy může být například šíření dětské pornografie nebo samotné zneužívání nezletilých.

2. SEXUALITA

Dalším z relevantních faktorů partnerského soužití, kterým se dá navázat na sexuální odchylky je lidská sexualita jako taková. Tu rozebírá ve své knize Petr Weiss, který ji označuje za jednu ze základních motivů každého jedince. Provází ho totiž celý život a do jisté míry i definuje jeho zkušenost a prožívání (Weiss 2017: 9). Stanovení norem je v tomto oboru velmi obtížné a mají vždy jen relativní platnost. Podle Weisse však jasně vybočují normalitě formy chování, které jsou spojené s nadměrnou fyzickou agresí (vedoucí až k usmrcení). To je totiž v rozporu se všemi kulturními a reprodukčními předpoklady sexuálních norem (Weiss 2017: 28).

Podle Murphyho je sex něco, co formuje lidská společenství mnohem více, než třeba rodina nebo manželství. Stojí totiž nad těmito celky (Murphy 2010: 75). Každá společnost má nějaká pravidla a omezení týkající se sexu, což z něj svým způsobem činí univerzálii, tak jako třeba z věku nebo příbuzenství.

Guy Corneau ve své knize *Anomie lásky* rozebírá složité vztahy mezi rodiči a jejich dětmi. Mimo jiné zde také uvedl velmi podnětný fakt, a to ten, že díky domněnkám, které si muži přebírají z chování svých matek, mohou věřit, že ženy nemají žádnou sexuální touhu. Ve vztazích pak jsou právě oni (muži) ti iniciátoři sexuálních praktik (Corneau 2000: 185). Možná tedy vznikají představy jedince o sexualitě vážně z pozorování jeho rodičů. Předpoklad muže jakožto iniciátora seznamování je pak zakotven právě v teorii Guye Corneaua.

Samotný přístup k sexu v historii prošel třemi významnými revolucemi, které hnuly celou společností. Možný ve své knize *Rodina a společnost* hovoří o první revoluci, jež prošla Evropou v prvním tisíciletí našeho letopočtu spolu s křesťanstvím. Razantně změnila dřívější antické mravy ohledně homosexuality a lásky, divošské zvyky kmenů přicházejících z Asie a okolo 10. století i zvyky Slovanů. Druhá revoluce přišla v 2. polovině 16. století a přinesla otevřenější hodnocení lidské sexuality (renesance) a zvýšení nemanželských porodů. Třetí revoluce poté proběhla v šedesátých a sedmdesátých letech minulého století. Tato zatím poslední revoluce přinesla sekularizaci, emancipaci žen a sexuální svobodu (sex není jen manželský, nemusí být s jednou osobou a legitimizuje se i homosexualita) (Možný 2006: 138–139).

3. RODINA

Definice rodiny se různí, já volím jednu částečně přežitou, lze na ni však elegantně navázat i dnes. „Učebnice sociologie po dlouhou dobu začínaly tvrzením, že rodina je pro sociologii příkladem morfostatické instituce“ (Možný 2006: 14). Což v přeneseném významu znamená, že se sice svět okolo mění, ale základní struktura a funkce rodiny přetrvávají a jistým způsobem zabraňují vzniku chaosu. Zároveň až do poloviny 20. století setrval názor, že právě rodina je to, podle čeho jsme schopni chápat všechny kultury a je jistým způsobem univerzální. Což se později prokázalo ne zcela relevantním a začalo se od tohoto tvrzení ustupovat. (Možný 2006: 14–15).

Spolu s přerodem názoru na rodinu jako takovou se mění i role muže a ženy v ní. Čermáková uvádí, že zhruba do poloviny 20. století byl muž jednoznačnou hlavou rodiny a manželka poté vykonávala práci stejné úrovně jako on nebo byla v domácnosti. Jednalo se tedy skoro výlučně o patriarchální model rodiny, což ve zkratce znamená, že právě muž určoval společenský status své rodiny (Čermáková 2000: 13).

Ze sociologického hlediska byla tedy dlouhodobě rodina vnímána jako nějaká stabilní jednotka, která upevňuje společnost. Tento pohled se postupně během minulého století měnil, hlavně v jeho druhé polovině, tedy v období po druhé světové válce. V této době se přetváří rodina z moderní na postmoderní. Tomuto všemu předcházela ještě společnost tradiční, která zanikla během průmyslové revoluce (1760–1840). Možný poté v díle *Rodina a společnost* blíže rozepisuje změny, které v druhé polovině 20. století nastaly. Konkrétně zdůrazňuje sedm hlavních myšlenek:

- 1) Ztráta monopolu na sex ze strany křesťanství – později tento monopol ztrácí i manželství partneri navzájem.
- 2) Upozadění pozice reprodukce od 70. let díky funkční antikoncepci a jiným ochranným pomůckám. Vzniká hráz mezi početím a sexuálním aktem. Navíc také stoupá počet nemanželských dětí, takže rodina (potažmo manželství) ztrácí i tuto roli.
- 3) Oproti tradiční rodině, kde partnera volili rodiče se nyní, díky nestálým podmínkám a demokratizaci, tato volba dostává do rukou konkrétních jedinců. Navíc majetek ztrácí svou stabilitu po dvou světových válkách, hospodářské krizi a komunistickému puči.
- 4) Vytratila se i nerozlučnost manželského svazku, kterou dříve zaručovala církev. Roste rozvodovost a větší váha se přikládá lásce a sexuální přitažlivosti.

- 5) Rodina ztratila i většinu svých původních funkcí, zůstalo jí jen zabezpečování pocitu bezpečí. Vše ostatní zařídí instituce jako školy, nemocnice, ústavy a potažmo i masmédia.
- 6) Mizí i párová monogamie, která měla jakožto sociální konstrukt zabezpečit reprodukci.
- 7) Od padesátých let začínají ženy opouštět domácnost a pracují. Na péči o děti připadá nově pouze mateřská dovolená, která se v porovnání s pracovním životem jeví jako zanedbatelně dlouhý úsek.

Ne všichni těmto změnám podlehli, ale i tak je nemohou ve svém okolí přehlédnout (Možný 2006: 20–25).

Jaké změny se během tohoto přerodu udály si můžeme ilustrovat následující tabulkou od Iva Možného.

	Tradiční	Moderní	Postmoderní
Struktura	široká, vícegenerační	nukleární, manželská	variabilní, individualizovaná
Základní kapitál	Ekonomický	ekonomický, sociální, kulturní	sociální, KULTURNÍ
Legitimizace	sex, děti	Děti	NELEGITIMIZUJE
Role	komplementární, hierarchizované	segregované, komplementární	individualizované
Funkce	Univerzální	pečovatelské, statusotvorné, citové	CITOVÉ
Autorita	Otec	otec – matka, funkčně segregované	individualizovaná, slabá
Reprezentace diskursu	náboženský, církevní	Občanský	Masmediální
Mezigenerační přenos	patrilinéární, autoritativní	demokratický, smíšený	slabý

Tabulka č. 1 – Vývoj společnosti
Zdroj: Možný (2006: 23)

Jedna z klíčových pasáží této práce je právě vývoj pojmu manželství v české společnosti. Kvůli relativnímu mládí civilního svazku (počátky v 19. století) a dostupnosti informací z této doby na matrikách porovnám, jak se změnil věk snoubenců za posledních sto

let. Chci si totiž ověřit svou domněnku o protichůdnému vývoji české společnosti: ačkoli se navenek společnost vyvíjí, otevírá a začíná být více tolerantní – což může podložit například fakt, že nemanželské děti jsou dnes naprosto bezproblémově vnímanou a běžnou věcí, přičemž ještě několik málo desítek let dozadu bylo těhotenství jasným signálem pro sňatek – tak na stranu druhou právě vysoký věkový rozdíl partnerů se během těchto let začíná vnímat spíše negativně. Chci zjistit, zda výzkum toto tvrzení potvrdí, nebo naopak vyvrátí. Co by potom tento faktor vypovídal o naší společnosti?

3.1 Civilní svazek

Historie civilního sňatku v Česku má asi 150 let, předtím zde existoval pouze její církevní ekvivalent. Tento typ svazku byl podmíněn bohu, žena v něm byla ustanovena jako hospodyně, muž jako živitel a děti jako jasný úděl. Tento nový právní vztah zakotvuje spolu s mnoha dalšími pravidly zákoník z roku 1811, který platil v celém Rakousku-Uhersku, vyjma Uher, kde přetrvávalo právo zvykové. „Základním rysem zákoníku byla jeho všeobecnost a výlučnost. Zákoník zrušil starší právní úpravu a platil bez výjimky pro všechny obyvatele státu bez ohledu na jejich společenské postavení. ... Tyto představy se promítly prakticky do všech ustanovení, včetně předpisů o manželství, a byly také hlavním důvodem, že zákoník (s novelami) platil nejen po celý zbytek feudalismu, po celou dobu trvání rakouské monarchie, ale i v Československé republice a že ho odstranilo až budování nového právního řádu v r. 1950“ (Malý 2003: 202).

Civilní svazek tyto role pevně stanovené nemá, nebo se alespoň s každou aktualizací Občanského zákoníku snaží o oproštění se stereotypů. Dnes je v něm manželství definováno takto: „Manželství je trvalý svazek muže a ženy vzniklý způsobem, který stanoví tento zákon. Hlavním účelem manželství je založení rodiny, řádná výchova dětí a vzájemná podpora a pomoc“ (Zakonyprolidi 2012).

3.2 Sňatkový trh

Možný dále hovoří o pojmu sňatkový trh, to má být jakási myšlená oblast, ve které se pohybují lidé, kteří zakládají rodinu. Dnes je tento prostor již hůře zmapovatelný, mnoho párů žije mimo svazek a zároveň základní cíl tohoto svazku, potomci, díky spolehlivé antikoncepci, již není prioritní (Možný 2006: 113–116). Zkrátka ne každý bere za své životní poslání zplodit potomka, a i společnost se stala vůči bezdětným párům mnohem více tolerantní. Těžko by ještě

před několika málo desetiletími bylo přijatelné žít tzv. „na psí knížku“ (tomuto typu soužití se říká kohabítace), mít děti mimo svazek nebo je nemít vůbec.

Dříve měly sňatky větší sociální roli, neboť neexistovala rodina v podobě nukleární, jako je tomu dnes, byla rozrostlým celkem. I budoucího partnera často vybírali pro svého potomka rodiče. O historii sňatků u nás poutavě píše ve svém díle Tomáš Novák. Ten poukazuje na to, že sice věk tehdy nehrál úplně velkou roli, na rozdíl třeba od pohlaví a majetku, ale i tak mohl být v některých případech pro volbu partnera klíčový. Když se totiž rozhodoval vdovec nebo vdova, s kým uzavře nový sňatek, mohl právě věk být faktor, který vyrovnal třeba nevelký majetek (Novák 2007: 19–21).

3.3 Zhodnocení kapitol 1–3

Klíčový pojem, který jsem se rozhodla zdůraznit, je vrstevnictví, které jsem i nadále reflektovala ve výzkumu. Tento pojem je něco, co se ukázalo být relevantním napříč rozhovory i dotazníkem. Druhým důležitým pojmem je věk, potažmo věkový rozdíl, který se s věkem a vztahy pojí. Věkový rozdíl jako takový je vnímán mnoha způsoby a jeho pojetí se může lišit i v průběhu života jedinců.

Důležitá je i pasáž o přerodu společnosti, o které hovoří Možný (viz kapitola Rodina). Mě samotnou totiž zajímalo, zda informanti pozorují změny v přístupu společnosti k věkovému rozdílu. Tudíž právě tyto společenské změny můžou napovědět tomu, jak k vývoji názorů a postojů dochází.

Z údajů o manželství a jeho změnách bych zdůraznila hlavně informaci o vzrůstu výskytu kohabítací, o čemž vypovídají i socio-demografické údaje v šesté kapitole. Tyto kohabítace totiž znemožňují plnohodnotné vyhodnocení dat o partnerském soužití u nás, jelikož jsou často krátkodobé a hůře zmapovatelné, než právě sňatky.

4. METODOLOGIE

V tomto výzkumu budu vycházet z textů a knih Michala Pavláška a Jany Noskové – *Kvalitativní výzkum* (2013), Hendla – *Kvalitativní výzkum* (2005), Touška (2012) a Novotné (2019). Nastudování jejich přístupů ke kvalitativnímu i kvantitativnímu výzkumu mi poskytlo relevantní informace o postupech, které jsem využila při získávání dat.

4.1 Typ výzkumu

Uskutečnila jsem kvalitativní výzkum, za užití narativních a polostrukturovaných rozhovorů. Pomocí dat získaných z těchto rozhovorů jsem si odpověděla na své výzkumné otázky, tomu dopomohla předem vytvořená tematická rozhraní. Za použití série rozhovorů jsem si totiž vykrystalizovala ty nejvhodnější dotazy a poté jsem tato témata aplikovala i na další respondenty.

Typ výzkumu s ohledem na charakter práce bude odpovídat nejvíce sondě, jíž lze definovat jako „krátkodobý jednorázový výzkum na úzce vymezené téma“ (Novotná 2019: 276) nebo popřípadě krátkodobému stacionárnímu výzkumu, jelikož nebudu v terénu (v mém případě tedy v domácnostech dotazovaných) pobývat delší dobu. Z části je to ovlivněno i nynější epidemiologickou situací.

4.2 Výběr respondentů

Jako hlavní subjekt výzkumu jsem zvolila několik jedinců, kteří ve vztahu s velkým věkovým rozdílem žili nebo mají s tímto fenoménem větší či menší zkušenost. Volba těchto respondentů probíhala primárně metodou sněhové koule, o které hovoří v Hendl ve svém díle *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace* a popisuje ji jako oblíbenou metodu, díky které se přes jednoho nebo více prvotních informátorů dostaneme k dalším vhodným respondentům (Hendl 2005: 152).

Druhá část výzkumu bude dotazníkové šetření, pomocí něhož se dotáží co největšího počtu respondentů na jejich názory ohledně ideálního věkového rozdílu partnerů a zároveň i na faktory s tím související. Data získaná z dotazníkových šetření můžeme považovat za takzvaná atribuční data. Toušek o nich mluví jako o individuálních kvalitách jedinců, které se pomocí kvantitativního výzkumu shromažďují a dále analyzují. Spadá sem například věk a pohlaví, ale i názory a postoje jedinců, které se dají následně znázornit číselně (Toušek 2012: 34–35). Výsledky poté zanalyzují a vypracují na jejich základě tabulky a grafy, které budou odrážet většinové názory.

Následovat bude studium historických dat z matriky a nalezení průměrného věkového rozdílu vzorku jedinců v období zhruba 19. a 20. století. Poté z těchto získaných dat také vytvořím výstup v podobě grafů a tabulek.

Pomocí porovnání dat z dotazníků a starých záznam z matrik poté podpořím nebo vyvrátím svou počáteční hypotézu o změně přístupu většinové společnosti k věkovému rozdílu partnerů v průběhu posledních několika dekad.

4.3 Výzkumné otázky

- 1) Kolik let považují lidé za velký věkový rozdíl pro běžné soužití?
- 2) Jak informanti reflektují převládající názory ve společnosti na téma velký věkový rozdíl?
- 3) Jaké důvody vedou informanty k navazování těchto vztahů?

4.4 Otázky do rozhovoru

Tyto otázky jsou spíše orientační, jelikož mým záměrem bylo uskutečňovat rozhovory formou narativní, což znamená, že jsem nechala volně hovořit informanta. Když se ve vyprávění ztrácel a nevěděl, jak navázat, použila jsem tyto otázky⁶ jako vodítka. Narativní rozhovor pečlivě popisuje Hendl ve svém díle *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*, kde uvádí, že narativní rozhovor je za předpokladu, že umí dotazovaný dobře vyprávět ideální pro jedince, co jsou skeptičtí vůči standardizovaným otázkám. Lze se navíc i na cokoli doptávat a můžeme se dostat i k informacím, které by prostým pokládáním otázek nevyšly napovrch (Hendl 2005: 176–180).

⁶ Viz příloha

5. DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Jako jednu z forem sběru dat jsem využila dotazníkové šetření v podobě online dotazníku s předem definovanými uzavřenými odpověďmi. Vedle těchto uzavřených odpovědí byla u většiny otázek i kolonka pro vlastní odpověď. Tímto způsobem lze snad alespoň částečně předejít scénáři, kde by se respondenti nebyli schopni sžít ani s jednou z navržených odpovědí.

Dotazníkové šetření probíhalo jeden kalendářní týden. Během prvních několika dní odpovědělo 90 respondentů a v druhé polovině týdne vyplnilo dotazník již pouze 6 osob. Po uběhnutí těchto sedmi dní jsem se tedy rozhodla dotazník uzavřít, jelikož již nepřibývaly žádné další odpovědi.

Uvědomuji si, že díky zvolení online dotazníku jsem značně omezila rozmanitost vzorku respondentů, ale díky nastalé epidemiologické situaci se mi právě online dotazník jevil jako nejbezpečnější forma kvantitativního sběru dat.

Dotazník jsem vyvěsila na svůj instagramový profil a požádala zde své sledující o vyplnění. Dále jsem poskytla odkaz i skupině svých přátel a jedna z nich ho nasdílela do vysokoškolské skupiny. Díky tomu jsem nasbírala relativně velký počet odpovědí, bohužel však pouze z velmi homogenního prostředí.

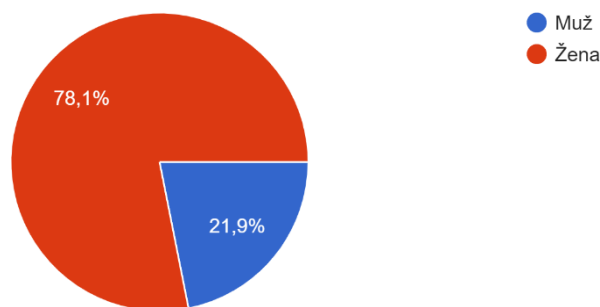
5.1 Pohlaví

Pohlaví

žena (75 odpovědí)

muž (21 odpovědí)

Pohlaví
96 odpovědí

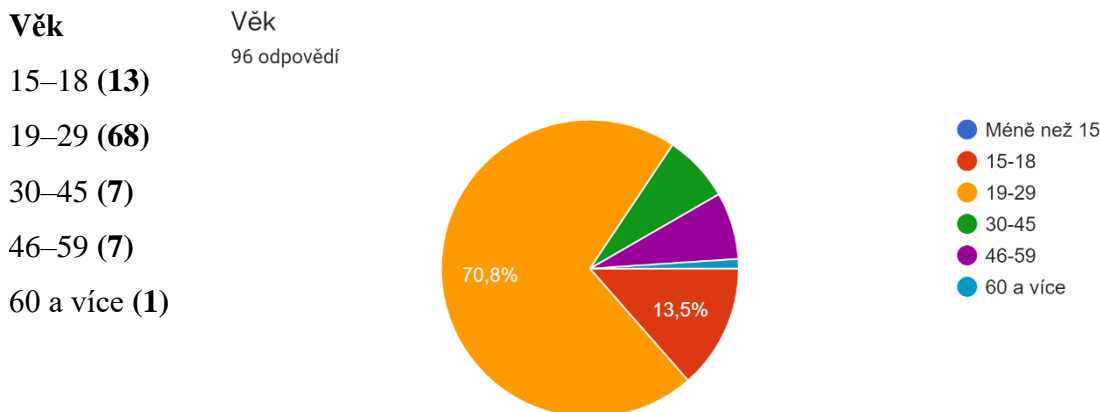
Graf č. 1 - Pohlaví

Zdroj: autorka práce (2021)

První úvodní otázka v dotazníku byla volba pohlaví. Uvědomuji si, že nemusí tento fakt vůbec o ničem vypovídat, ale to jsem se právě snažila odhalit. Možná by bylo vhodné se vedle pohlaví dotázat i na gender, ale tato rovina samotná by dala na celou práci, a tudíž jsem se rozhodla zůstat jen u pohlaví biologického. Výsledky této první otázky hovoří jednoznačně ve prospěch

žen. Myslím si, že už jen to vypovídá mnohé o sociální bublině, ve které se já jakožto autorka tohoto výzkumu pohybuji.

5.2 Věk

Graf č. 2 - Věk

Zdroj: autorka práce (2021)

Tato otázka byla věnována věkovému rozložení respondentů. Jelikož jsem během předvýzkumu odhalila, že většina dotazovaných považuje za velmi klíčový faktor ve formování názoru na věkový rozdíl při hledání partnera právě příslušnost k určité věkové skupině, přišlo mi velmi důležité tuto kolonku zařadit. Navíc právě proto, že se celá tato práce právě věkem jako takovým zabývá, bylo by záhodno ho začlenit i do kvantitativní části výzkumu.

Odpovědi na tuto otázku bylo konkrétně pět a měly respondenty rozdělit do následujících předem zvolených kategorií.

Věková skupina **15–18** – Do této kategorie se zařadilo 13 z celkových 96 dotazovaných, a to z ní tedy činí druhou nejvíce zastoupenou skupinu z hlediska tohoto dotazníkového šetření.

Věková skupina **19–29** – Do této kategorie se zařadilo 68 dotazovaných z celkových 96, činí to z ní tudíž nejzastoupenější věkovou skupinu z celého šetření.

Věková skupina **30–45** – Do této kategorie se zařadilo 7 z celkových 96 dotazovaných, a to z ní činí spolu s následující kategorií druhou nejzastoupenější věkovou skupinu.

Věková skupina **46–59** – tento interval odpovídá zhruba generaci rodičů respondentů z první a druhé skupiny, a tudíž by mohl nepřímo formovat právě jejich názory. Do této kategorie se zařadilo 7 z celkových 96 dotazovaných.

Věková skupina **60 a více** – do této kategorie se zařadil 1 z celkových 96 dotazovaných.

5.3 Sexuální preference

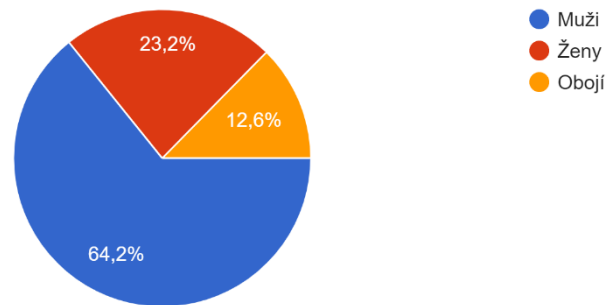
Sexuální preference

muži (61)

ženy (22)

obojí (12)

Sexuální preference
95 odpovědí

Graf č. 3 – Sexuální preference

Zdroj: autorka práce (2021)

Tato otázka rozčleňuje respondenty do tří skupin, dle jejich sexuálních preferencí. Z podrobnějšího průzkumu výsledků⁷ jsem vyhodnotila jako **nejzastoupenější** skupinu odpovědí **heterosexuální ženy ve věku 19-29 let** (42 respondentek). Zajímavý mi také přijde celkový procentuální poměr heterosexuálních (77,89 %) a jinak orientovaných jedinců (22,11 %).

5.4 Považujete věk při volbě partnera za důležitý?

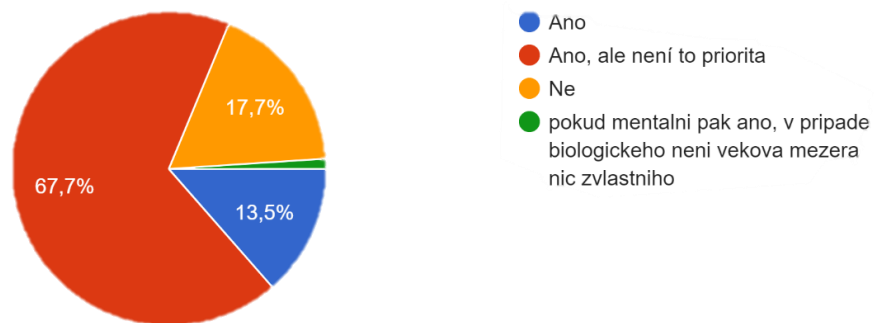
Je věk důležitý?

ano, ale ne priorita (65)

ne (17)

ano (13)

Považujete věk při volbě partnera za důležitý?
96 odpovědí

Graf č. 4 – Je věk důležitý?

Zdroj: autorka práce (2021)

Tato otázka základně rozdělila respondenty do 3 skupin; ti kteří **věk** za **důležitý** považují (17 respondentů); ti pro které **věk není priorita** (65 respondentů); a ti kteří **věk za důležitý nepovažují** (17 respondentů). Jeden z respondentů poukázal na rozdíl mentálního a biologického (chronologického) věku, rozdíl mezi nimi rozebírám v kapitole věk.

⁷ Viz příloha

5.5 Partner/ka by měl/a být

Partner/ka by měl/a být

starší (45)

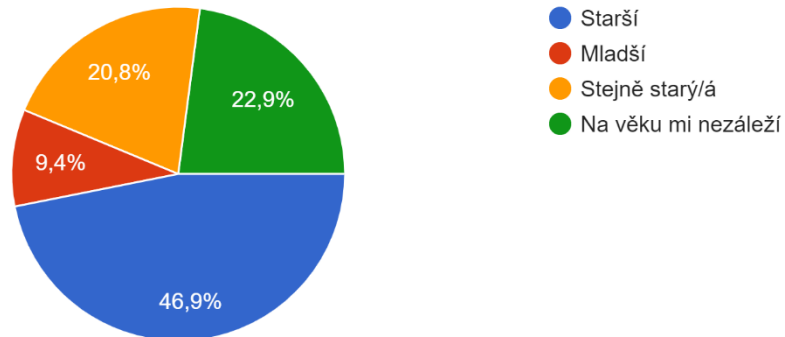
na věku mi nezáleží (22)

stejně starý/á (20)

mladší (9)

Partner/ka by měl/a být

96 odpovědí

Graf č. 5 – Partner/ka by měl/a být

Zdroj: autorka práce (2021)

Tato otázka přímo navazuje na tu předchozí. Snažila jsem se pomocí ní odhalit, jak moc si respondenti stojí za svou předchozí odpovědí. Můžeme zde pozorovat, že ačkoli v předchozí otázce **věk** při volbě partnera za **nedůležitý** považovalo pouze 17 respondentů v této otázce je jich 22. To může být ovlivněno připojením se některých respondentů z kategorie pro které věk není priorita (65 respondentů). Avšak většina zde volí nějakou konkrétní preferenci; nejvíce pro možnost **starší** (45 respondentů) – to nám může napovědět, že i tato skupina respondentů bude odpovídat průměrným socio-demografickým hodnotám. Konkrétně tedy, že muž bývá zpravidla o něco málo starší než žena.

5.6 Váš ideální věkový rozdíl

Případně jaký je váš ideální věkový rozdíl u partnera?

1–4 roky (68)

5–10 let (15)

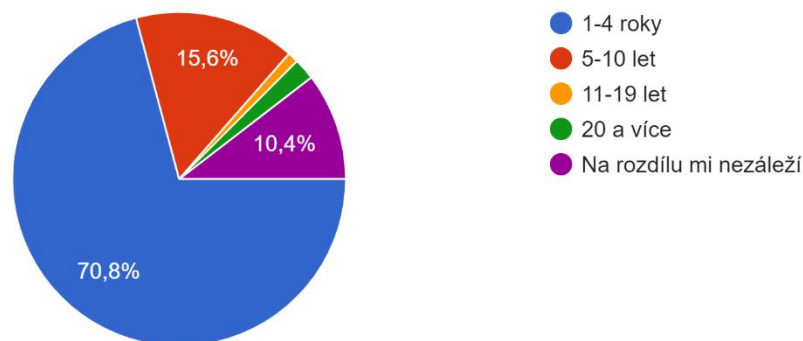
na rozdíl mi nezáleží (10)

20 a více (2)

11–19 let (1)

Případně jaký je váš ideální věkový rozdíl u partnera?

96 odpovědí

Graf č. 6 – Ideální věkový rozdíl

Zdroj: autorka práce (2021)

V této otázce ještě více rozvíjím dvě otázky předchozí, a to konkrétně o věkový rozdíl, který by respondenti referovali. Pouze 10 respondentů zde znovu proklamuje, že jim na věku opravdu nezáleží (v první ze série otázek 17 respondentů, ve druhé dokonce 22 respondentů), to z této kategorie činí 3. nejpočetnější v rámci této otázky. Největší počet respondentů zvolil za svůj ideální věkový rozdíl **1–4 roky** (celkem 68 respondentů). Druhý největší počet respondentů za ideální věkový rozdíl volí **5–10 let** (15 respondentů). Zbylí tři respondenti se rozdělili do kategorií **11–19 let** (1 respondent) a **20 a více** (2 respondenti).

5.7 Důvod volby partnera ze své generace

Čím si myslíte, že může být způsobeno, že si většina lidí volí partnery ze své generace?

Z praktického hlediska je to nejjednodušší (reprodukce, podobné cíle a zájmy) **(62)**

Je těžké navázat kontakt s někým mimo svou sociální skupinu **(18)**

Nechtějí se potýkat s nepříjemnými pohledy a komentáři rodiny a okolí **(8)**

Hledat si razantně staršího nebo mladšího partnera by mi přišlo zvláštní **(4)**

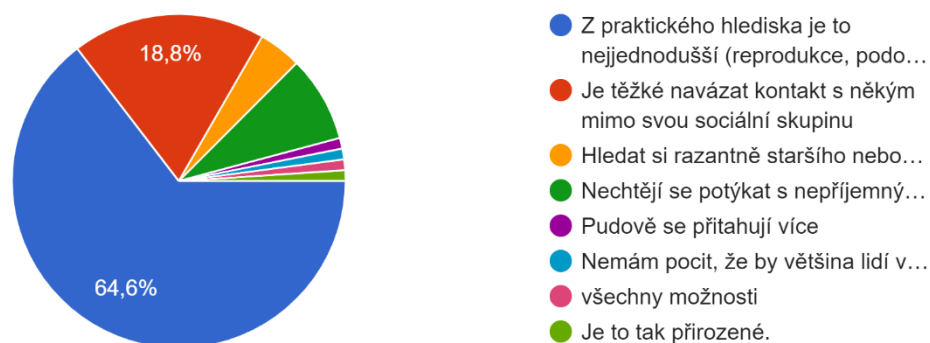
Je to tak přirozené. **(1)**

Pudově se přitahují více **(1)**

Nemám pocit, že by většina lidí volila partnery ze své generace **(1)**

všechny možnosti **(1)**

Čím si myslíte, že může být způsobeno, že si většina lidí volí partnery ze své generace?
96 odpovědí

Graf č. 7 – Volba partnera své generace

Zdroj: autorka práce (2021)

Touto otázkou jsem se pokoušela odhalit, co by mohlo vést k tomu, že si dle socio-demografických dat většina společnosti volí partnery podobně staré. Použila jsem zde 4 nejčastější důvody, se kterými jsem se během výzkumu setkala; **z praktického hlediska je to nejjednodušší** (62 respondentů) – to podpořilo předpoklad, že respondenti pořád vidí reprodukci jako podstatný faktor při volbě partnera. Druhá nejčastější odpověď seskupuje respondenty, kteří si myslí, že **není jednoduché navázat kontakt s jedinci mimo svou sociální skupinu** (18 respondentů). S **nepříjemnými pohledy a komentáři** by se nechtělo potýkat 8 respondentů a 4 respondenti za důvod považují to, že by jim **vztah s razantně starším člověkem přišel zvláštní**. Mimo tyto předem formulované odpovědi se mi povedlo získat i **4 personalizované odpovědi**. Jeden respondent s předpokladem, že si lidé volí partnery ze své generace, nesouhlasí. Další dva respondenti poukazují na přirozenost a pudovost tohoto výběru a poslední z respondentů volí všechny 4 předem formulované odpovědi jako pravdivé.

5.8 Je pro vás takový vztah představitelný?

Umíte si představit vztah s někým o hodně starším či o hodně mladším?

Tato otázka je sice dvouhlavá, ale preference z hlediska věkového vyčlenění jsem již zjišťovala pomocí předchozích otázek, tudíž mi šlo čistě jen o to, kolik respondentů by nad vztahem s velkým věkovým rozdílem uvažovalo. V rozboru odpovědí se poté dá dohledat, zda se jednalo o ženu nebo muže a jaké preference má ohledně složení páru.

Ano (22)

Ne, nemá to podle mě budoucnost (20)

Ano, ale jen kdyby šlo krátkodobou známost (18)

Ano, klidně bych uvažoval/a o vztahu (18)

Nevím, je mi nepříjemné nad tím přemýšlet (13)

za žádné okolnosti ne, přijde mi to nechutné (1)

Nevím, co znamená slovní spojení "o hodně" pokud 10+ let tak vybírám možnost "Ne, nemá to podle mě budoucnost". Příště si dát pozor na formulaci otázky (1)

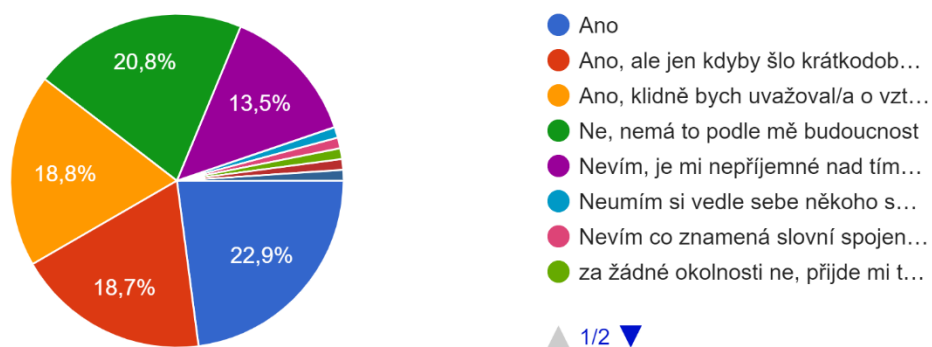
Neumím si vedle sebe někoho s nějak větším rozdílem vůbec představit. Bylo by mi to nepříjemné (1)

hodne by zalezelo na ostatnich okolnostech (prace, pripadne studium, deti apod.) (1)

Spíš ne. (1)

Umíte si představit vztah (romantický či sexuální) s někým o hodně starším či o hodně mladším?

96 odpovědí

Graf č. 8 – Vztah s někým o hodně mladším/starším

Zdroj: autorka práce (2021)

Tato otázka rozděluje většinu respondentů do dvou podobně obsáhlých skupin. Jedna z nich **považuje takový vztah za představitelný** (22 respondentů) a druhá si myslí, že **takové vztahy nemají budoucnost** (21 respondentů). Zajímavější ovšem je fakt, že kromě těchto striktních odpovědí se zde objevuje i velmi hojný počet respondentů, pro které tento vztah **představitelný je**, ale dělí je jen to, zda podle nich **může trvat déle** (18 respondentů) nebo pouze **krátkodobě** (18 respondentů). Zbylých 14 respondentů **považuje za nepříjemné o tom přemýšlet**. Jeden respondent poukazuje na nutnost znalosti okolností a dva respondenti jsou spíše negativně smýšlející.

5.9 Přenesení do praxe

Tato část dotazníku byla věnována ilustračním fotografiím⁸, které poukazovaly na věkový rozdíl v praxi. Za použití 9 známých párů jsem se snažila zjistit, zda respondenti vážně přemýšleli nad zodpovídáním otázek komplexně nebo mezi odpověďmi nebyla až taková spojitost. Při zpětné analýze je totiž možno ve většině případů identifikovat ty respondenty, jenž páry na základě ostatních odpovědí volili (84), a ty, kteří tak neučinili (6).

Tato část dotazníku byla koncipována tak, že respondent vždy měl na výběr ze tří párů. Tyto páry byly voleny z řad známých osobností a vždy se jednalo o trojici, kde byly zastoupeny kategorie s různým věkovým rozdílem. Věky poté byly u jednotlivých osob uvedeny.

S jakými páry se na základě předchozích odpovědí nejvíce ztotožňujete?

Robert Downey Jr. (55) a Susan Downey (47) **(77)**

Helena Bonham Carter (54) a Rye Dag Holmboe (33) **(5)**

Harrison Ford (78) a Calista Flockhart (56) **(7)**

S jakými páry se na základě předchozích odpovědí nejvíce ztotožňujete?

Emily Blunt (38) a John Krasinski (41) **(70)**

Ashton Kutcher (43) a Demi Moore (58) **(20)**

Hugh Hefner (*1926) a Kimberley Conrad (*1962) **(1)**

S jakými páry se na základě předchozích odpovědí nejvíce ztotožňujete?

Scarlett Johansson (36) a Colin Jost (38) **(82)**

Sarah Paulson (46) a Holland Taylor (78) **(5)**

Matt Bomer (43) a Simon Halls (57) **(6)**

Většina respondentů zvolila jako ideální věkový rozdíl 1-4 roky (68) a 5-10 let (15), což je i v souladu s volbami v těchto třech praktických otázkách. V prvním případě většina volí jako pár s rozdílem 8 let, v druhém případě s rozdílem 3 roky a v posledním případě s rozdílem 2 roky. Zajímavé je, že v **prvním případě** připadá více hlasů páru, kde je **starší muž**, ačkoli je mezi možnostmi se starší ženou (5 respondentů) a starším mužem (7 respondentů) rozdíl vyšší pouze o rok. Ve **druhém případě** však má jasnou převahu pár se **starší ženou** (20 respondentů), avšak to asi i podporuje faktor, že je mezi tímto párem věkový rozdíl pouze 15 let, kdežto mezi párem se starším mužem je rozdíl celých 40 let (1 respondent). V **případě třetím** poté však dochází k zajímavému úkazu, protože pro pár s věkovým rozdílem 32 let volí téměř stejný počet respondentů (5) jako pro pár s rozdílem pouze 14 let (6 respondentů).

⁸ Viz příloha

5.10 Zhodnocení dotazníku

Díky dotazníku se mi podařilo nahromadit celkem velké množství dat. Tato data byla spíše povrchového charakteru a značně jejich charakter ovlivnila i má věková příslušnost, jelikož ta definovala i věk většiny respondentů.

Klíčové zjištění, které mi dotazník přinesl byl údaj o tom, jaké procento respondentů by nad vztahem s velkým věkovým rozdílem uvažovalo (konkrétně něco okolo 62 % respondentů). Toto zjištění jsem reflektovala i v závěru.

Dále se mi zde podařilo zjistit, že většina respondentek by volila staršího partnera z kategorie 1–4 roky. Toto zjištění podpořilo teorii vrstevnictví (viz kapitola vrstevnictví), z velké části i proto z jakých věkových skupin byla největší část respondentů (15–18 a 19–29). to tedy přesně odpovídá tomu, že vrstevnictví ztrácí svou roli až v průběhu života. Toto tvrzení jsem z části přejala, protože se mi potvrdilo i v průběhu rozhovorů.

6. SROVNÁNÍ HISTORICKÝCH A NOVODOBÝCH ÚDAJŮ

Jako druhou výzkumnou metodu jsem se rozhodla zvolit analýzu socio-demografických dat, která jsou relevantní k tématu mé bakalářské práce. Budu se tedy zaměřovat především na manželství či partnerství a potažmo i na věk spojený se vstupem do manželského svazku. Vedle této roviny se ohlédnou i za údaje z minulého století, konkrétně z let 1920–2000 (nejvíce mě však zajímalo období první republiky a druhé světové války).

6.1 Historické údaje

Výzkum, ze kterého jsem se rozhodla pro tento úsek výzkumu čerpat, se zabývá většinou minulého století. Konkrétně je jeho dolní hranice zakotvena v roce 1920, což je na našem území období demokracie. „Období ‚první republiky‘ se vyznačuje stabilitou struktury věkového rozdílu mezi partnery. Homogamní sňatky spolu se sňatky, kde je ženich o jednu kategorii⁹ starší než nevěsta, tvoří v tomto období 70,5 až 73,0 % všech prvních sňatků“ (Fučík 2006: 728-729). Z tohoto úryvku je zřejmé, že homogamní sňatky byly typické i pro období před 100 lety. Avšak i tehdy se zde objevovaly výjimky. „Věkovou heterogamii tehdy zvyšoval zejména častější výskyt sňatků s velkým věkovým rozdílem ve prospěch muže“ (tamtéž). Zde se tedy dozvídáme, že i tehdy existovaly vztahy s velkým věkovým rozdílem. Tento rozdíl byl pak povětšinou ve prospěch muže, což se zachovalo jistým způsobem do dnes. „O něco vyšší než v pozdějších letech je také podíl sňatků se starší nevěstou, a to zejména v případě rozdílu o jednu kategorii. Celkově je výskyt prvních sňatků se starší nevěstou dvojnásobný oproti období 1960–1990“ (tamtéž). I když je tedy typičtější věkový rozdíl ve prospěch muže, v období první republiky se objevoval i opačný trend, šlo však o rozdíly menšího charakteru (v řádu 1–4 let). „Tyto skutečnosti zvyšují průměrnou absolutní hodnotu věkového rozdílu mezi manželi o jeden rok“ (tamtéž).

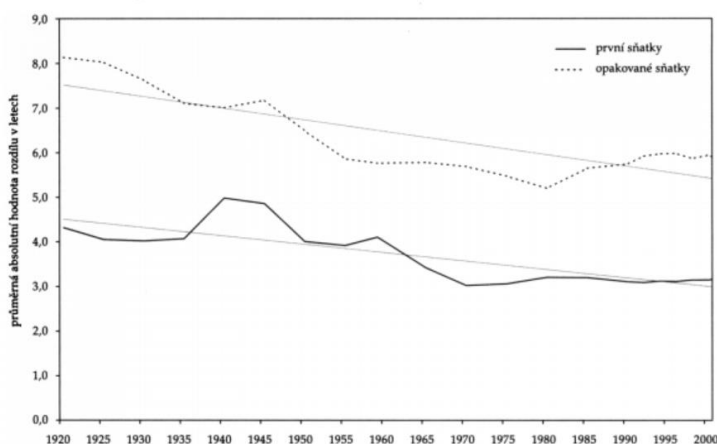
V tomto období navíc dochází i k postupnému nárůstu sňatečnosti, v porovnání s počty sňatků během války. „Po první světové válce se pomalu začínají počty sňatků znovu zvyšovat. Tomu mohly dopomoci i legislativní změny, které snížily nejnižší nutný dosažený věk uzavření sňatku na 21 let. Po rozvodu můžou nově znovu uzavřít manželství všichni občané, nehledě na náboženské vyznání“ (Kučera 1994: 18-19).

⁹ Kategorie definuje Fučík takto: „do 20 let“; „21-24 let“; „25-29 let“; „30-34 let“; „35-39 let“ a „40 a více let“ (Fučík 2006: 726)

Do té doby byl totiž nejnižší možný věk pro uzavření manželství bez souhlasu obou otců stanoven na 24 let. V *Časopise pro právní vědu a praxi* se můžeme dočíst, že tento zákon vychází z **ABGB všeobecného občanského zákoníku** z roku 1811, jeho autorem byl Franz von Zeiller a v platnost vešel za vlády Františka I. Tento zákoník platil s nějakými úpravami a dodatky až do roku 1966 (Filip 2011: 99).

Průměrné údaje ohledně věku při vstupu do manželství z této doby poté vypadají následovně: „Muži nejčastěji vstupují do sňatku mezi 23-26 rokem. Ženy vstupují do sňatků od 17 let, největší procento sňatků je mezi 20-23 rokem. Mezi lety 1921-1930 klesl průměrný věk snoubenců u ženichů z 30,1 let na 29,8 let a u nevěst z 25,9 let na 24,9 let. **Nevěsty jsou tedy v průměru o 2,5 roku mladší než ženichové**“ (Kučera 1994: 18-19).

Ve prospěch starších mužů se staví i období druhé světové války. „V roce 1940 uzavřela starší žena s mladším mužem pouze jeden sňatek ze čtrnácti, zatímco muž byl starší ve dvou ze tří sňatků. V každém třetím ze všech uzavřených sňatků byl muž starší dokonce o dvě a více kategorií, což značí rozdíl šesti a více let, a těchto sňatků je v absolutním počtu více než homogamních“ (Fučík 2006: 729). V tomto období se zvyšuje i výskyt velkého věkového rozdílu. „Věkový rozdíl u prvních manželství je nejvyšší v celém sledovaném období. U nevěst je tento trend způsoben prudkým vzestupem sňatečnosti u nejmladší kategorie do 20 let a stejně prudkým poklesem u kategorie 21–24 let, zatímco u ženichů lze pozorovat pouze mírný vzestup kategorie 25–29 a pokles kategorie 21–24“ (tamtéž).

Graf č. 9 – Vývoj průměrné absolutní hodnoty věkového rozdílu mezi ženichem a nevěstou v letech 1920-2000

Zdroj: ČSÚ in Fučík (2006: 727)

6.2 Údaje z let 2008-2018

Archivy a matriky poskytují data pouze příbuzným osobám, rozvedeno zde: „Matriční úřad fyzické osobě povolí nahlédnout do matriční knihy (nebo do sbírky listin nebo druhopisu matriční knihy vedené do 31. prosince 1958) anebo povolí vyhledávat a činit výpisy z nich v přítomnosti matrikáře:

uplynula-li od provedení dotčeného zápisu v matriční knize lhůta 100 let u knihy narození,
uplynula-li od provedení dotčeného zápisu v matriční knize lhůta 75 let u knihy manželství
nebo knihy partnerství,

uplynula-li od provedení dotčeného zápisu v matriční knize lhůta 30 let u knihy úmrtí“

(Odbor všeobecné správy, oddělení matrik a ověřování 2020).

Tento faktor nadefinoval vývoj a podobu této části výzkumu. Protože není možné se ke konkrétním informacím dostat a vše navíc bylo ještě umocněno pandemickou situací, zvolila jsem jako zdroj data socio-demografické výstupy Českého statistického úřadu. Uvědomuji si jistou omezenost těchto údajů a také fakt, že jsou to data velmi kvantitativní a zaměřená na celou společnost, což nemusí vždy být ideální. Avšak pro zběžnou představu vývoje věkového rozdílu, by měla postačit.

V analýze těchto dat se zaměřím hlavně na věkový rozdíl a jeho vývoj. Zajímala mě konkrétní data o průměrném věku snoubenců vstupujících do svazků, o jejich věkovém rozdílu a o případných faktorech, jenž tyto události ovlivňují.

Průměrný věkový rozdíl mezi snoubenci je dle dat ze statistického úřadu následovný: „Zhruba polovina snoubenců (52,4 %) vstoupila do manželství se vzájemným věkovým rozdílem 0–3 roky, přičemž stejného věku bylo celkem 10,5 % manželů, 16,6 % tvořily páry s jednoletým věkovým rozdílem, 13,6 % s dvouletým a 11,6 % s tříletým věkovým rozdílem. Častěji bývá starší muž, v roce 2018 tvořili starší ženichové 67,7 % ze všech novomanželů“ (Český statistický úřad 2019: 18).

Snoubenci vstupující do manželství se věkově postupně posouvají do starších kategorií. „Více než polovina snoubenců se nachází ve věku mezi 25–34 lety, v roce 2018 bylo tohoto věku 50,7 % ženichů a 56,2 % nevěst. ... Věková struktura snoubenců se přitom v čase měnila směrem ke zvyšujícímu se počtu snoubenců ve věku 35 a více let a naopak klesajícímu počtu snoubenců mladších 25 let, tedy v souladu s vývojem věkové struktury celé populace a důsledkem odkládání vstupu do manželství do vyššího věku. Podíl nevěst do 25 let se mezi roky 2008 a 2018 snížil z 20,5 % na 12,2 %, ženichů téhož věku z 8,2 % na 5,3 %. Naopak

podíl 35letých a starších nevěst se změnil z 21,7 % na 31,6 % a u ženichů z 31,5 % na 44,0 %“ (Český statistický úřad 2019: 19).

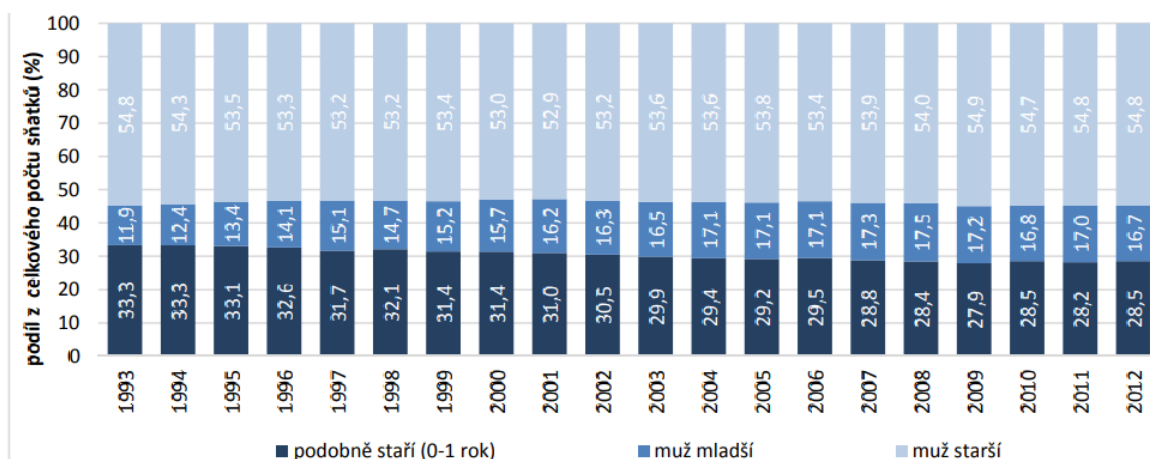
6.3 Údaje z let 1993-2012

Rozbor tohoto výzkumu bych zahájila citací, která je podle mého úsudku klíčová, protože v mém rozhovorovém a dotazníkovém šetření právě tyto jedince (tj. jedince žijící ve stejnopohlavním svazku) zahrnuji. Tato data jsou pro mě tedy velmi relativní. „Do analýzy nebyly zahrnuty domácnosti tvořené partnery stejného pohlaví“ (Kohoutová 2014: 5).

Stejně jako u historických dat i zde vychází evidentní převaha starších mužů. „Z hlediska věku jsou stabilně nejčastější sňatky, kde muž je starší, kterých je více jak polovina. Postupně však narůstá zastoupení, v minulosti spíše neobvyklých svazků s mladším mužem. Zároveň také roste podíl sňatků snoubenců, kteří mezi sebou mají výrazný věkový rozdíl (10 a více let)“ (Kohoutová 2014: 4).

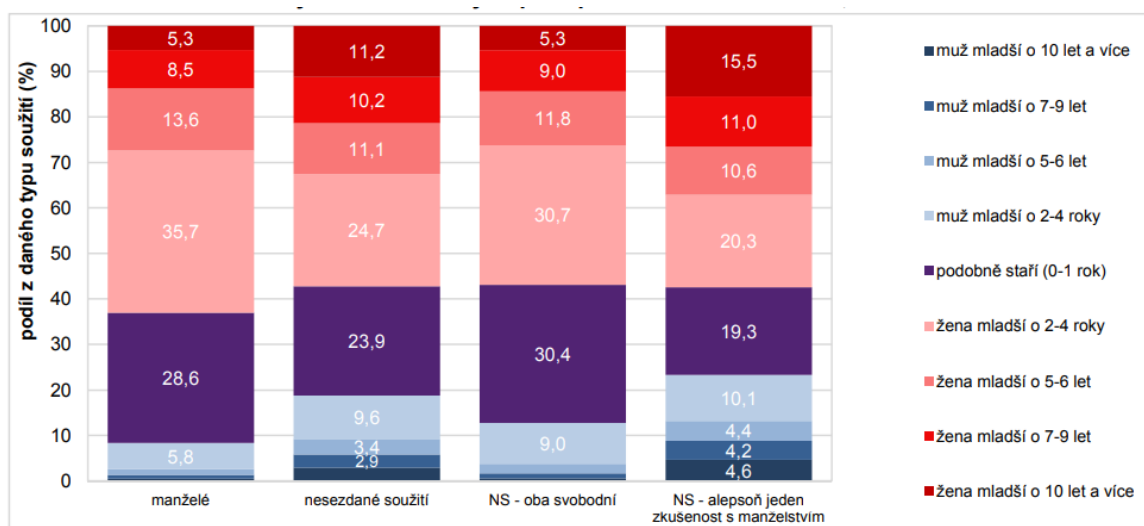
Z tohoto úryvku tedy můžeme vyvodit, že starší muž a mladší žena je stále takový ten typicky převládající vzorec v naší společnosti, stejně jako tomu bylo i výzkumu párů z období 1920–2000 lety. Avšak jsou tu výjimky a přibývá jich. Objevuje se neustále větší množství párů, kde je mladší muž a taktéž rostou i řady párů s větším věkovým rozdílem. Tyto velké rozdíly oproti majoritě vznikají často mezi rozvedenými jedinci, kteří poté často tíhnou ke kohabitacím spíše než k uzavření dalšího sňatku. „U nesezdaných párů se také častěji vyskytovaly výraznější věkové rozdíly, a to jak u těch, kde byl muž mladší, ale i tam kde byl starší. Tato odlišnost se ale týká hlavně kohabitací, ve kterých alespoň jeden z partnerů již měl zkušenost s manželstvím. U nesezdaných soužití, ve kterých oba partneři byli svobodní, se struktura podle velikosti věkového rozdílu mnohem více podobala manželským párům“ (tamtéž).

Navíc díky tomu, že dnes je již mnohem častější výskyt nesezdaných soužití (kohabitací) se dá pozorovat i to, kteří jedinci volí spíše manželství, a kteří kohabitaci a spojit je od sourodých celků. „Postupem času ale klesá podíl uzavíraných manželství, kde jsou snoubenci podobně staří (rozdíl ve věku ženicha a nevěsty je 0 nebo jeden rok). Naopak roste zastoupení věkově spíše netradičních sňatků, kde muž je mladší než žena“ (Kohoutová 2014: 6-7).

Graf č. 10 – Vývoj sňatků podle věkového rozdílu mezi snoubenci, 1993-2012

Zdroj: ČSÚ (2014: 7)

Graf č. 11 – Graf č. 11 – Struktura sezdaných a nesezdaných párů podle věk. rozdílu, 2011

Zdroj: ČSÚ (2014: 14)

6.4 Zhodnocení srovnání historických a novodobých údajů

Homogamní sňatky se v období první republiky pohybovaly nad hranicí 70 %, v období 2008–2018 to bylo jen 52,4 %. V letech 1993–2012 rostl počet sňatků se starší ženou či s věkovým rozdílem větším než 10 let mezi snoubenci. Vedle sňatků významnou roli hrály i kohabitance, kde se rozdíly ještě o něco prohloubily. Za první republiky byl nejčastější věk při vstupu do manželství u žen 20–23 let a u mužů 23–26 let.

V 67,7 % sňatků za období 2008–2018 byl starší muž. Podobné zastoupení starších mužů bylo i v roce 1940, zde se jednalo o 66,6 %. Oproti tomu žena byla starší jen v 7,1 % sňatků. Muži byli ve 33,3 % případů dokonce starší o více než 6 let. Nevěsty poté často vstupovaly do sňatků již ve věku do 20 let, ženichové naopak ve věku 25–29 let.

Oproti tomu v posledních letech se věk vstupu do manželství posouvá spíše směrem nahoru. Nejčastěji se jedná o věk mezi 25–34 lety.

Z porovnání dat jsem vyvodila, že oproti období první republiky a druhé světové války se nyní věk vstupu do manželství posouvá směrem nahoru. Procentuálně je zastoupení starších mužů stále dosti podobné. Poměr sňatků, kde se objevuje muž o dvě kategorie starší než žena, byl za druhé světové války okolo 1/3. To je značně víc, než aktuálních 15 %, které odpovídají zhruba polovině.

Z toho tedy vyvozují, že ačkoli se dříve lidé brali v nižším věku, tak v některých obdobích byl věkový rozdíl mezi snoubenci značný, a to dokonce i častěji než dnes. Avšak faktor, který nelze do výzkumu zahrnout, je kohabitace. V ní je totiž velký věkový rozdíl velmi častý, a to i ve prospěch žen. Tato soužití však nejsou nijak kontrolována, a tak neexistují přesně procentuálně vyjádřené odhady toho, jaké věkové rozdíly mezi partnery v tomto soužití vyskytují (viz Kohoutová).

7. ROZHOVORY

Rozhovory jsem pojala spíše formou narativní (tj. vyprávěcí). Mimo volného vyprávění jsem měla vytvořený i pomyslný tematický rámec, do kterého by rozhovory měly spadat. Téma se týkalo právě partnerského soužití, konkrétně s větším věkovým rozdílem. Jelikož si uvědomuji, že ne každý informant by nutně musel být dostatečně komfortní s tímto způsobem rozhovoru, sestrojila jsem si i strukturované otázky, které by mohly nahradit mnou preferovanou formu narativní.

Pomocí rozhovorů jsem se poté snažila trochu více rozvést podobu soužití s velkým věkovým rozdílem a obohatit výzkum i o konkrétní případy. Podařilo se mi spojit se se šesti informanty, kteří mi poskytli své výpovědi. Ve třech případech se jednalo o dlouhodobé soužití, kde byl vždy jeden z partnerů o více než 10 let starší. Dvě informantky poté v minulosti měly osobní zkušenost (spíše krátkodobého charakteru) se vztahy tohoto rázu.

Jako velké mínus považuji to, že se mi povedlo učinit rozhovor pouze s jedním mužem, který se soužitím s velkým věkovým rozdílem má zkušenost, tudíž v rozhovorové části výzkumu převládá zastoupení žen. Tento faktor značně ovlivnila epidemiologická situace, jelikož jsem já jakožto autorka výzkumu byla dvakrát v téměř dvacetidenní karanténě. Dva domluvené rozhovory jsem tudíž nebyla schopná uskutečnit a tím vznikla převaha ženských informantek.

Rozhovory jsem se snažila realizovat formou osobního setkání s informanty, což se mi ve čtyřech případech ze šesti podařilo. Tuto formu jsem preferovala proto, že se dotazování dokážou mnohem více otevřít a dá se lépe pozorovat i mimika a neverbální projevy.

Tyto rozhovory byly zaznamenávány formou hlasového nahrávání přes záznamník. Všichni informanti s tímto nahráváním souhlasili, čtyři z nich si poté vyžádali, aby o nich bylo hovořeno anonymně.

7.1 Milada

První dotazovaná byla žena ve věku 46 let, která byla 12 let provdaná za o 11 let staršího partnera. Pro účely tohoto výzkumu jsem si ji nazvala **Milada**.

Rozhovor s touto informantkou byl spíše strukturovaný – odpovídala mi na sérii předem definovaných otázek. Z počátku bylo vidět, že je nervózní. Nevím, zda za tento fakt mohlo to, že jsme byly v její kanceláři, nebo nevěděla, co od rozhovoru očekávat. Poté, co jsem jí však vysvětlila, že může zůstat v anonymitě, se uklidnila.

Sama jako velký věkový rozdíl vyhodnotila 10 let, kdyby se mělo jednat o mladšího partnera, tak pouze 5 let. Tuto myšlenku dále rozšiřovala tím, že si myslí, že se její pohled na věkový rozdíl v průběhu života vyvíjel. Ve 20 si například partnera o 20 let staršího představit uměla, ale nyní ve svých 50 letech považuje za maximální rozdíl 10 let. Starší by poté v páru podle jejího názoru jednoznačně měl být muž. Najít si nového partnera ve svých 46 letech považuje za složité nehledě na to, zda by měl být stejně starý jako ona, nebo třeba o 10 let starší.

Její názor na věkový rozdíl poté neovlivnilo ani její okolí, jelikož se o ní rodiče o partnerských a sexuálních záležitostech nikdy nebavili. Navíc věří tomu, že by ji odsoudili za kohokoli nového, už jen proto, že opustila svého manžela.

Pohled společnosti na tyto páry se podle ní mění hlavně tím, že už není běžné, aby se ženy vdávaly tak mladé. Dřív byla bezdětná dívka ve svých 25 letech už spíše přírodní úkaz. Na druhou stranu si myslí, že mít dítě ve 40 je pozdě, jelikož tento věk už považuje spíše za babičkovský než mateřský.

7.2 Pavla

Druhá dotazovaná byla žena ve věku 52 let, která je již 31 let provdaná za o 14 let staršího partnera. Souhlasila s uvedením svého skutečného jména **Pavla**.

Pavlu jsem zařadila mezi respondenty na doporučení výše zmíněné paní Milady, která je její kolegyní. Rozhovor byl opět strukturovaný a spíše kratšího charakteru. Bylo vidět, že je Pavla nervózní z nepřítomnosti svého manžela, který měl v rozhovoru původně vystupovat také (nakonec se nemohl rozhovoru účastnit, byl totiž v karanténě).

Větší věkový rozdíl odpovídá podle Pavly 8–10 letům, pro ostatní by to mohlo být klidně i 5 let. Vztahy s velkým věkovým rozdílem vyhledává celý život a nedokáže si představit, že by byla s mladším partnerem. Seznámit se s někým starším je podle ní možné, sama se považuje za zářný případ, ale musí to člověk vyhledávat. Navíc poukázala na to, že když je dívka 18 a mužům, kteří jí zajímají, třeba 30, tak pravděpodobnost, že bude některý z nich ještě svobodný, je velmi malá.

Ona sama se se svým manželem seznámila díky starší sestře, která ji vzala na pionýrský tábor. Josef byl přírodní úkaz, třicetiletý bohém bez závazků, padli si do noty na první dobrou.

Vliv své rodiny na dotváření názorů na vztahy s vysokým věkovým rozdílem hodnotí spíš neutrálně. Jedna z jejích sester byla vdaná za stejně starého muže, druhá za mladšího a stejně to nefungovalo, takže celá jejich rodina věk nepovažuje za důležitý faktor.

Postoj spoločnosti k párom s veľkým vekovým rozdielom sa podľa Pavly mení hlavne tým, že dříve se dívka musela vdát a mít děti klidně nejdéle ve 25 letech, což už dnes tak není. U mužů to bylo a je pořád relativně jedno.

7.3 Robert

Třetí dotazovaný byl muž ve věku 49 let, který žil 3 roky v kohabitaci s o 12 let starší partnerkou. Pro zachování anonymity o něm budu nadále hovořit jako o **Robertovi**.

Rozhovor s Robertem byl velmi příjemný a po pár úvodních otázkách se mi zdál i otevřený.

Konkrétní vekový rozdí, který by z páru činil pár s veľkým vekovým rozdielom, nechtěl Robert uvádět, jelikož jeho dvě hlavní životní partnerky byly obě z úplně jiné vekové skupiny. Navíc sám řekl, že jako mladý vždy chodil s dívkami stejného věku. Ve svých 40 poté skončil se ženou o 12 let starší. Seznamování s lidmi různých vekových kategorií je podle něj od určité doby celkem snadné, jelikož se v práci setkává jak s lidmi dvacetiletými, tak šedesátiletými a je jen na něm s kým se rozhodne navázat kontakt.

On sám se se svou partnerkou Renatou seznámil při pracovním rautu. Poté se dále setkávali díky společným pracovním povinnostem, a nakonec se sestěhovali. Partnerka ho podle jeho slov naučila znovu žít a vážit si maličností. Nemyslí si, že by ho nějak ovlivnil vekový rozdí, který mezi nimi byl, maximálně v tom vidí jen možnost, jak spolu mohli strávit více času, jelikož bohužel jeho partnerka již zemřela.

Okolí nevnímalo jejich vztah nijak negativně. Možná za to může i to, že nemá žádnou blízkou rodinu, až na svoje děti, o kterých tvrdí, že jeho život neřeší. Přátelé poté Renatu přijali velmi vřele.

7.4 Gábina

Čtvrtá dotazovaná byla žena ve věku 34 let, která byla 3 roky provdaná za stejně starého muže, ale má zkušenosti se vztahy s větším vekovým rozdielom. Souhlasila s uvedením pravého jména **Gábina**.

Rozhovor se odvíjel spíše formou volného dialogu, díky tomu, že se známe již několik let. Celý jsem ho nahrávala a následně konkrétní pasáže vypisovala ke stanoveným otázkám. Rozhovor probíhal online formou přes videohovor, jelikož jsme to obě s ohledem na epidemiologickou situaci vyhodnotily jako bezpečnější.

Gábina jako velký věkový rozdíl pokládá 10 let, což je interval, který je pro život člověka v mnoha ohledech klíčový. O takovém vztahu by respondentka zřejmě uvažovala, dokonce s nimi má i mnoho zkušeností. Hlavně když se jedná o mladší protějšek. Tuto hypotézu podporují i výsledky v zahraničním článku Lehmiller a Christophera, které vyhodnocují, že ženy žijící s mladším partnerem jsou mnohem více sexuálně spokojené a závazku oddané, než v jiných případech soužití (Lehmiller, Christopher 2008).

Seznamování se s osobami z jiné věkové skupiny podle ní je mezi členy LGBT komunity celkem snadné. Zároveň podle ní v dospělosti lidé věk neřeší tolik, jako osoby dospívající.

Myslí si, že může být pro ženy těžší se přenést přes věk, považují ho za jakousi bariéru. Jí konkrétně v tomto ohledu hodně formovala rodina. Matka byla velmi otevřená, kdežto otec byl polský katolík a celá jeho rodina byla velmi ortodoxní. Díky tomu, že ho matka brzy opustila, to na ní však nezanechalo až tak velkou stopu. Poukázala také na fakt, že otec byl o 20 let starší než její matka, tudíž proti věku nikdy negativní předsudky neměla.

Společnost se podle ní vyvíjí, ale nemyslí si, že by existoval nějaký ucelený názor na velký věkový rozdíl. Mnohem více se řeší třeba homosexualita. To, zda je jeden z partnerů o 10 let starší, poté už není ani tak důležité.

7.5 Dana

Pátá dotazovaná byla žena ve věku 22 let, která má zkušenosti se sexuálními vztahy s osobami razantně staršími (15 a více let). Dále o ní budu hovořit jako o **Daně**.

Rozhovor probíhal přes videohovor, formou strukturovaných otázek. Tento hovor jsem nahrávala a posléze přepisovala.

Velký věkový rozdíl je podle ní 20–30 let, v Česku nejspíš klidně i 10 let. Se vztahy tohoto charakteru zkušenost má, ale jedná se spíše o krátkodobé známosti. Myslí si, že seznámit se s o 20 let starší ženou je celkem snadné, když člověk ví, kde hledat. Ostatně kolikrát se jí to povedlo i na baru.

Myslí si, že pro dívku je navázat vztah se starším mužem nebo ženou snazší než pro chlapce, hlavně pokud se jedná o dlouhodobý vztah. Rodina názor dospívajícího na toto téma určitě formuje, ale nemusí to být definitivní. Vzpomíná si, že se jí už ve třech letech líbily starší ženy.

Názor společnosti na tyto páry se podle ní v průběhu let mění, hodně to ovlivnil komunismus, kde se páry začali brát mezi 17-19 lety. Nyní se lidé berou ve vyšším věku.

7.6 Klára

Šestá dotazovaná byla žena ve věku 20 let, která s těmito vztahy přímou zkušenost nemá. Dále o ní budu hovořit jako o **Kláře**.

Rozhovor probíhal formou volného dialogu u mě doma. Díky tomu, že se spolu s respondentkou známe, byla velmi otevřená. Celý rozhovor jsem nahrávala a poté jsem ho přepsala.

Klára považuje za velký věkový rozdíl 20 let. To je ten rozdíl, který je pro ni v této chvíli nepředstavitelný, jelikož činí dvojnásobek jejího věku. Myslí si však, že se tato hranice v průběhu celého života posouvá. Například v 15 letech pro ni byl nepředstavitelný i rozdíl 5 let. Tyto vztahy osobně nevyhledává. Seznámit se s někým mimo její vrstevníky považuje za složité.

Myslí si, že ve společnosti pořád přetrvává přesvědčení, že má muž být ten starší a vyzrálejší. Ačkoli ani jeden z jejích dvou vztahů tomuto stereotypu neodpovídal, jeden partner byl o dva roky mladší a druhý o 3 dny. Vzpomíná si, že nad tím tenkrát hrozně přemýšlela. Toto její přesvědčení nejspíš z velké části ovlivnila její matka, která jí od mala vtoukala, že kluci dospívají později. Celkově si poté myslí, že okolí dospívajícího člověka ovlivňuje hodně.

7.7 Velký věkový rozdíl

Otevírací otázky se týkaly tématu velkého věkového rozdílu (age-gapu) a konkrétní interpretace tohoto pojmu. Většina respondentů tento pojem znala, nebo ho po krátkém představení pochopila. Tento rozdíl poté vyhodnotilo pět respondentů konkrétním číslem a jeden respondent se k otázce odmítl vyjádřit.

Nejčastěji zde rezonovala odpověď **10 let**.

*„Já si představuji staršího chlapa třeba o **10 let**, mladšího bych brala maximálně o 5 let“ (Milada).*

Zde je zajímavé si povšimnout i toho, že se věkový rozdíl mění i s ohledem na pohlaví staršího partnera.

*„Podle mě to bude tak třeba **8-10 let**, to už asi bude celkem větší rozdíl, ale myslím si, že pro ostatní to už může být i těch **5**, což je podle mě pořád dost málo“ (Pavla).*

Pavla mimo věkového rozdílu 8-10 let uvádí, že by dle ní pro někoho mohlo být klíčových i pouze 5 let, s čímž se ona sama neztotožňuje.

*„Tak je to asi situace, kdy mezi partnery je větší věková mezera. Já si konkrétně představím třeba to, že bych byla s někým o **10 a víc let** starším nebo mladším. Pro mě osobně je spíš představitelné to **o 10+ let mladším**, s tím mám vlastně i dost zkušeností“ (Gábina).*

Další podobná odpověď jako v případě Milady, znovu se liší pohled na věkový rozdíl s ohledem na pohlaví staršího partnera.

*„Pod tím termínem si člověk představí páry, co jsou věkově hodně daleko od sebe. Tak může to být **20-30 let**, ale myslím si, že v Česku kór to může být o hodně méně, třeba i **10 let možná méně**, protože tady se na všechno kouká mnohem víc jako na něco divného“ (Dana).*

Pro Danu se představa velkého věkového rozdílu pohybuje mezi 20-30 lety, ale v Česku by považovala za velký věkový rozdíl i pouze 10 let.

*„Kdybych měla vycházet jen z toho slova jako takového, přeložila bych to jako nějakou věkovou propast. Zhruba vím, o co se jedná, že ten termín označuje nějaký specifický typ vztahu. **To bude asi dost záležet na konkrétním věku těch partnerů. Teď je mi 20**, takže je pro mě je **nepředstavitelný age-gap třeba 20 let**. To je momentálně celý můj život. Kdyby mi ale bylo třeba 50, tak těch 20 let už není zase tolik, protože bych je už měla víc než 2x za sebou. Čas je relativní“ (Klára).*

Klára vnímá věkový rozdíl jako něco, co se celý život mění s ohledem na konkrétní věk jedince a jeho zkušenosti. Nyní je pro ni nepředstavitelný rozdíl 20 let, takže tuto hranici vyhodnotila jako velký věkový rozdíl.

„To asi nedokážu posoudit, když jsem si hledal partnerky jako mladý, tak to vždy byly holky tak o 2-3 roky ode mě. Ve čtyřiceti jsem pak skončil s ženou o 12 let starší. Takže si nemyslím, že bych dokázal říct, kolik let je moje preference. Kdybych se o to totiž snažil, tak by to vyznělo tak, že jsem buď neměl vůbec rád svou manželku nebo potom tu partnerku, a to by nebylo fér“ (Robert).

Robert nechtěl na tuto otázku odpovědět konkrétním číslem, aby neurazil své předešlé partnerky. Podle rozhovoru s ním bylo zřejmé, že věk jako takový úplně neřešil a jeho pohled na něj se v průběhu života razantně změnil.

7.8 Pohled a vývoj společnosti

Další velké téma byl i pohled společnosti na toto téma očima dotazovaných a jeho případný vývoj, který mohli za svůj život informanti pozorovat. V žádném z rozhovorů jsem se nesetkala s názorem, že by se dotazovaní setkali s uceleným pohledem na velký věkový rozdíl.

„Ale my se prostě o tomhle nikdy doma nebavili... Jediné, co tak třeba táta někdy o nějaké herečce řekl, že je jako hezká, ale tam to končí. Ona ta jejich generace byla asi taková víc tajnůstkářská, když jde třeba o nahotu nebo nějakou sexualitu“ (Milada).

Milada poukázala na to, že její rodiče jí nikdy nesdělili svůj názor na nic s partnerským nebo sexuálním kontextem. Tudíž vlastně ani moc neví, jak ten věkový rozdíl, který s manželem měla, vnímali.

„Dřív to bylo prostě jinak, když ti bylo 20 a neměla jsi dítě, tak na tebe pomalu koukali skrz prsty jako na nějakou starou mladou. Kdyby ti bylo 25, tak to už byl úplně problém. Určitě byly i výjimky ne každý se vdával v 18 jako já, ale bylo to víc běžné, třeba na střední nás bylo pak půlka ročníku těhotných ve čtvrtáku. Dneska se ten věk posouvá, třeba na 30 a výš. Buduje se i nějaká kariéra a mají lidé svoje priority, ale stejně jsou i teď mladé maminky, ale jsou spíš výjimky, kdežto dřív to byla norma“ (Milada).

Mimo to také vnímá spíše vývoj společnosti ve vztahu k mateřství a prvním sňatkům, což může i nemusí souviset i s velkým věkovým rozdílem.

„Tak naši tohle nikdy s námi neřešili, nějaký vztahy a ani jsme se o tom nikdy nebavili. Třeba ségra si vzala mladšího chlapa a skončilo to taky nevěrou a rozvodem, takže si nemyslím, že to bude mít úplně váhu, to jde prostě o konkrétního člověka a jak se na to dívá“ (Pavla).

Pavla v této otázce vypovídá velmi podobně jako Milada, což může být způsobeno téměř shodným věkem obou respondentek. Zdůraznila také to, že pro jejich rodinu byl důležitý konkrétní člověk, ne jeho věk.

„Já si myslím, že třeba za mého mládí se hodně lidí bralo už v 18, jak holky, tak chlapi a teď se to u všech dost posouvá, takže se ta společnost asi mění. Dřív to bylo asi dost o tom, že holka se musí vdát co nejdřív, jinak by to byla stará mladá a u chlapa to pak asi bylo docela jedno“ (Pavla).

Poukazuje na změnu v pohledu na věk žen vstupujících do sňatku, který se postupně posouvá na vyšší hranici. To vytváří prostor pro růst věkového rozdílu na obě strany, jak ve prospěch muže, tak ve prospěch ženy.

„Díky tomu, že táta byl asi o 20 let starší než máma, tak jsem nějaký předsudky okolo věku nikdy neměla, spíš předsudky okolo katolíků (smích)“ (Gábina).

Osobní zkušenost s věkovým rozdílem měla díky svým rodičům, tím pádem neměla potřebu velký věkový rozdíl odsuzovat, přišlo jí to vždy jako normální.

„Tak ráda bych řekla, že ano, ale nevím, zda by to byla nutně pravda. Spíš bych řekla, že si nemyslím, že by společnost jako taková nějaký ucelený pohled na věkový rozdíl vůbec měla.

Myslím si, že se spíš řeší to, kdy má člověk dítě a zda náhodou není homosexuál, ale to, zda je partner o 10 let starší je v pořádku. Nebo alespoň takovou mám já zkušenost“ (Gábina).

Snaží se věřit, že se společnost vyvíjí k lepšímu, ale zároveň si nemyslí, že by společnost jako taková měla ucelený názor na velký věkový rozdíl. Z její zkušenosti lidé vnímají lépe 10 let věkového rozdílu než homosexualitu.

„Co mi tak třeba vyprávěla babička nebo i máma, tak se najednou začali brát páry v 17-19 letech a začala to být norma, teď se to zase pomaličku posouvá ten věk prvních dětí a svateb. Takže se to určitě nějak vyvíjí, jen je otázka, zda ne spíš negativně zrovna pro tyhle páry“ (Dana).

Dana se setkala s názory, že se společnost hodně změnila s nástupem komunismu. Lidé se podle její babičky začali brát o hodně dříve. Nyní vnímá posun tohoto věku nahoru, ale není si jistá, zda to je ku prospěchu párů s velkým věkovým rozdílem.

„Určitě, co se konkrétně těch kluků týče, to mi máma vtloukala do hlavy od mala. Nějaký ty představy o mentální vyspělosti, že to u kluků trvá déle“ (Klára).

Vliv společnosti na formování svého názoru na velký věkový rozdíl a věk partnera obecně vnímá ze strany své matky. Ta jí od mala vštěpovala, že chlapci dospívají déle. Pro vývoj dítěte tedy nemusí být důležitý názor celé společnosti, ale pouze jeho rodiny a nejbližšího okolí.

„Tak to dítě v podstatě jen přejímá názory starších lidí, co ho obklopují. Teď to už je jinak, dokážu si vytvořit svůj vlastní názor a nějak kriticky vyhodnocuji data, co mi jsou předkládána“ (Klára).

Dnes již svůj názor dotváří sama na základě nějakého kritického vyhodnocení dat, ale stále vnímá pozůstatky vlivu těch názorů, co jí byly vštípeny v dětství.

„Takže abych odpověděla na otázku, ano, kdyby mi to tehdy máma říkala naopak, že kluci dospívají rychleji než holky a je normální, aby oni byli ti mladší, hádám, že bych tomu věřila“ (Klára).

Poukazuje na to, jak obrovský vliv mají názory, které nám rodiče vštěpují, i když nemusí být podložené fakty.

*„Otce jsem s mámou nikdy neměla potřebu řešit, i když tenkrát byli od sebe docela o dost. Jemu bylo v době, kdy se dali dohromady, něco kolem **18 a jí asi 25**, což podle mého v tomhle věku už je docela **velký rozdíl**“ (Klára).*

Ve spojení s rodinou se ještě jednou vrátila k velkému věkovému rozdílu a vyhodnocuje 7 let jako velký věkový rozdíl, ačkoli na začátku rozhovoru za tento rozdíl považovala 20 let. Zde je velmi dobře vidět to, že věk je opravdu relativní, jak sama informantka v průběhu rozhovoru uvedla.

„Může to člověka obrátit o hrozně moc příležitostí, to, co společnost skrývá za nějakou ochranu nebo normy“ (Klára).

Nakonec si ještě Klára povzdechla nad tím, že tyto sociální normy, které dle ní ovlivňují naše rozhodování, můžou jedince obrátit o spoustu zkušeností. Tento názor padl v reakci na to, že je možné, že by párů s velkým věkovým rozdílem bylo více, kdyby vůči němu společnost nebyla tak skeptická.

7.9 Navazování vztahů s velkým věkovým rozdílem

Při analýze odpovědí týkajících se seznamování s lidmi, kteří nejsou ve stejné věkové skupině, jsem narazila na to, že se odpovědi liší v souvislosti s věkem a sexuální orientací informantů. To může být samozřejmě jen náhoda, ale přišlo mi zajímavé na to upozornit. V praxi to potom znamená, že v průměru starší jedinci seznamování s lidmi mimo jejich věkovou skupinu nepovažují za tak problematické, oproti tomu mladší jedinci (okolo 20 let) to považují za nepřekonatelnou bariéru.

„Myslím si, že není jednoduchý si najít partnera, ale to asi celkově. Kdybych teď zůstala sama a chtěla si někoho třeba do měsíce najít, tak to bude problém... Hlavně bych pak neřešila ani tak ten věk, ale to, aby byl normální“ (Milada).

Milada poukazuje na to, že ve svém aktuálním věku bere jako problém seznamování jako takové, bez ohledu na věk protějšku.

„Tak možný to určitě je, můžu být zářným příkladem, ale určitě to není běžný. Nebo možná jako i je, ale v užší skupině lidí, že většinou, když je ti třeba těch 18, co bylo mně, tak tomu chlapovi je kolem 30 a to už většinou má svoji rodinu a nějaký zájmy, takže asi nechodí na zábavy a nemáš šanci ho potkat a natož se nějak seznámit“ (Pavla).

Pavla zde reflektuje své zkušenosti z mládí, kdy si vzpomíná, jak se seznámila se svým manželem. Tehdy vnímala to, že se jí líbí starší muži jako komplikaci při seznamování se, protože neznala ve svém okolí téměř žádného svobodného třicátníka.

„Já třeba díky ségře začala jezdit na pionýrské tábory a tam jsme se právě seznámili s Josefem... a díky tomu, že se kamarádil se ségry přítelem, tak jsme nějak zůstali v kontaktu, a nakonec jsme se i vzali, ale nemyslím si, že by to bylo nutně nějak běžný“ (Pavla).

Jejich seznámení proběhlo díky její starší sestře s přítelem, který se s Josefem přátelil. Bez tohoto společníka by se podle Pavly neměli šanci potkat a udržet kontakt.

„Asi to člověk, když je mladý, řeší víc, aby si našel někoho stejně starého, s kým založí rodinu a bude s ním sdílet ty podobný životní milníky. Ale když tohle všechno už máš a všechno

co jsi považoval za garantovaný najednou skončí, tak je věk to poslední, co by tě zajímalo. Navíc si myslím, že když už ti je třeba těch 40, tak máš přístup k lidem spousty věků. To pak jen záleží, s kým si víc sedneš“ (Robert).

Robert si myslí, že v mládí je faktor vrstevnictví mnohem víc důležitý, než když už dosáhneš určitého věku. Ve 40 podle něj už není problém navázat kontakt s osobami mimo jeho věkovou skupinu, už jen třeba díky práci.

Tak pro mě to třeba přirozené je, když člověk patří do té lgbt+ kultury, tak se vlastně na každé akci stýká s velkým množstvím lidí s úplně jiným zázemím, a to mě na tom hodně baví“ (Gábina).

„Co se obecného seznamování týče, tak v dospělosti už takové to škatulkování podle věku není podle mého tak razantní jako třeba v těch 15, 20. Člověk se může v práci nebo na dovolené seznámit úplně s kýmkoliv, pak jen záleží, co si od toho oba slibují“ (Gábina).

Gábina si díky své orientaci myslí, že přijít do kontaktu s lidmi jakéhokoliv věku není problém, navíc v určitém věku se již člověk setkává s různě starými lidmi přirozeně.

„Tak myslím si, že pro ženy může být těžší se přenést přes věk, berou to pořád často jako nějakou bariéru, kterou mohli vidat celý život ve filmech. Nikde se nemluví o starších charismatických ženách, které okouzlí muže jakéhokoli věku, spíše jsou to ti šarmantní agenti a dobrodruzi. Takže si umím představit, že to otázka pohlaví je, ale zase když si za tím člověk stojí, tak by ho něco jako pohlaví zastavit nemělo“ (Gábina).

Zároveň si však pořád uvědomuje, že tento velký věkový rozdíl může být hůře představitelný pro starší ženu než pro staršího muže. Už jen z tak banálního hlediska jako je zastoupení takových případů ve filmech. Tato poznámka mi přišla velmi zajímavá a myslím si, že ve filmech je opravdu menší zastoupení starších žen v pozici moci. Navíc když se jedná o příběhy, kde je starší žena a mladší muž, tak to často končí tím, že se chlapec zamiluje do dcery této ženy ve středních letech (např. film *Absolvent* z roku 1967, *Božská Florence* z roku 2016, nebo z našeho území film *Ženy v pokušení* z roku 2010).

„Já třeba sama s takovýma vztahama zkušenost mám a to takovou, že je dost jednoduchý, když člověk chce něco na krátko“ (Dana).

Dana poukazuje na to, že tyto vztahy navázat jde nehlédě na věk, pokud se jedná pouze o krátkou dobu.

„Třeba si představuju to, že kdybych dneska vstala s tím, že se dneska chci začít bavit s nějakou o 20 let starší ženskou a chci od ní prostě jen sex, tak to bude dost jednoduchý. Nebo třeba teď je to trochu složitější, protože platí všechny ty opatření okolo covidu, ale stejně si myslím, že je to dost jednoduchý, když víš, kde to hledat“ (Dana).

Toto tvrzení opírá o své zkušenosti a fakt, že je lesba a myslí si, že jí to v hledání starších sexuálních partnerek propůjčuje určitou výhodu.

„Musíš to vyhledávat no, je jasný že nejdeš jen tak do obchodu a nezačneš se tam jen tak s nějakou náhodnou ženskou bavit“ (Dana).

Zároveň si však uvědomuje, že to je něco, co musíš cíleně vyhledávat a vědět, kde se takoví lidé nachází, protože se s nimi jen tak na ulici neseznámí.

„Taky jsem se setkala s názorem, že holce její přítel řekl, že kdyby se vyspala s holkou, tak to nepovažuje za nevěru, takže to pak asi taky o něčem vypovídá“ (Dana).

Tvrzení, že je pro homosexuálně nebo bisexuálně orientovanou dívku snazší si začít románek s jinou klidně o více let starší ženou opírá o výrok, se kterým se ze strany partnera jedné z těchto žen setkala.

„Když přemýšlím nad tím, jak bych měla navázat kontakt se staršími lidmi, tak vlastně ani nevím, jak bych to udělala. Buď bych se nebavila s nikým, nebo nevím, z pozice nějaký patnáctiletý holky z malého města“ (Klára).

Klára vedle toho, že takové vztahy nevyhledává, jelikož v nich nevidí budoucnost, poukazuje i na to, že si nedokáže představit, jak s někým starším navázat kontakt. Sama má přátele z řad svých vrstevníků, a i v zájmových skupinách se nesečkala s někým o hodně starším.

„Já třeba vždy měla kamarády ve škole ze svojí třídy. Vedle toho pak i v zájmových kroužcích, jednalo se o zhruba stejnou věkovou kategorii. Ve fotbale i orchestru byli třeba lidé o něco starší, ale vždy šlo tak maximálně o 4 roky“ (Klára).

7.10 Zhodnocení rozhovorové části

Pomocí rozhovorů jsem rozšířila informace, které mi poskytlo dotazníkové šetření. Velký věkový rozdíl zde byl ve většině případů zvolen na hranici 10 let (4 ze 6 informantů). Dle informantů se poté tento věkový rozdíl mění s ohledem na věk konkrétního jedince. Milada, Pavla, Klára i Robert se na tomto shodli a sami na sobě tuto změnu pozorují. Gábina s Danou mají tento věkový rozdíl zatím stanovený stabilně na základě jejich osobních preferencí na volbu partnera.

Seznamování se a vznik vztahů s velkým věkovým rozdílem poté většina informantů vyhodnotila jako problematický, minimálně pokud se jedná o jedince ve věku okolo 20 let. Považují za potřebné takové vztahy vyhledávat a popřípadě mít i nějaké společné známé, jinak je vznik takového vztahu velmi obtížný.

Všichni čtyři informanti (Milada, Pavla, Robert a Gábina), kteří mají osobní zkušenost se vztahem s velkým věkovým rozdílem poté, vyhodnocují tento vztah jako bezproblémově funkční. Nevypozorovali v tomto soužití žádné odlišnosti v porovnání se vztahy s vrstevníky. Pro Miladu a Pavlu poté vztah se starším partnerem je mnohem snáze představitelný, jelikož považují muže o 10 a více let starší za vyspělejší. Robert i Gábina poté svůj vztah s velkým věkovým rozdílem hodnotí lépe než jako vztahy s vrstevníky.

Názor společnosti na vztahy s velkým věkovým rozdílem podle většiny informantů není zcela ucelený. Robert a Pavla se například setkali vesměs s pozitivní reakcí na jejich partnery. Milada vnímá spíše vývoj pohledu na věk, ve kterém jedinci vstupují do manželství. Gábina ze své zkušenosti zažila spíše konfrontace kvůli sexuální orientaci než kvůli věku protějšku. Z analýzy získaných dat se tedy přikláním k tomu názoru, že česká společnost až tolik neřeší velký věkový rozdíl. Tomu by mohlo odpovídat i velmi malé množství výzkumů tohoto tématu. Z hlediska změn vyhodnotili mí informanti změny spíše na poli sňatečnosti a poté věku prvorodiček.

8. ZHODNOCENÍ VÝZKUMU

Výzkumná část se skládá z tří rovin, první je dotazník, druhá porovnání historických a aktuálních socio-demografických dat a třetí rozhovory s konkrétními respondenty.

Dotazníkové šetření proběhlo úspěšně a poskytlo mi odpovědi od 96 respondentů na téma velkého věkového rozdílu. Tato část výzkumu byla zaměřená více na stanovení ideálního věkového rozdílu mezi partnery a odhalení toho, jaké procento zúčastněných by uvažovalo nad vztahem s velkým věkovým rozdílem.

Výsledky dotazníku poté ukázaly, že většina respondentů (60,4 %) by o určitém typu vztahu s velkým věkovým rozdílem uvažovala, a to i přesto, že pro většinu respondentů byl ideální věkový rozdíl mezi 1-10 lety (86,4 %). Za volbu partnera z řad vrstevníků poté může hlavně praktičnost tohoto rozhodnutí – společné zájmy, zkušenosti a i reprodukce (64,6 %).

Nepřekvapilo mě ani složení vzorku respondentů, jednalo se o 78 % žen a 22 % mužů. Přičemž 71 % respondentů bylo ze stejné věkové skupiny jako já.

Tyto výsledky pouze umocňují význam, který ve společnosti nese vrstevnictví. Do jistého věku je totiž jen velmi neobvyklé, aby jedinec přišel do kontaktu s osobami mimo tuto vrstevnickou skupinu. Tyto osoby pak bývají většinou v pozici nějaké autority (učitelé, rodiče a jejich přátelé, později i zaměstnavatel apod.). Nemyslím si, že by to nutně bylo nějaké neprolomitelné pravidlo, ale přijde mi, že právě věk ve společnosti velkou roli hraje. Tomu odpovídá i to, kolik respondentů vyhodnotilo věk jako důležitý faktor při volbě partnera (82,1 %).

Srovnání historických a novodobých údajů nejvíce poukázalo na změny spojené s úbytkem sňatečnosti, a naopak s růstem rozvodovosti. Velkou roli v těchto změnách hraje také tzv. kohabitace, což znamená nesezdané soužití, které často volí právě rozvedené ženy. V těchto kohabitacích poté dochází k celkem častému výskytu velkého věkového rozdílu, mnohdy právě i ve dříve ojedinělé kombinaci starší žena a mladší muž. Na věk spojený se vstupem do manželství před 100 lety měl vliv hlavně zákon, který svobodný sňatek umožňoval až po dovršení 24. respektive 21. roku. Nyní tento věk ovlivňuje hlavně emancipace a snaha o budování kariéry i ze strany žen.

Výsledky tohoto srovnání mi potvrdili mou vstupní myšlenku, že dříve byl počet párů s velkým věkovým rozdílem vyšší. Konkrétně se během druhé světové války jednalo až o 33 % sňatků, což je více než dvakrát tolik než nyní.

Část zabývající se rozhovory byla pro mě největším osobním zklamáním, jelikož se mi nepodařilo spojit se všemi respondenty, kteří mi původně přislíbili účast. Konkrétně se jednalo

o manžela paní Pavly, který v době našeho rozhovoru byl v karanténě, tudíž se nemohl účastnit. Druhý muž, se kterým jsem měla naplánovaný rozhovor, byl ze začátku velmi ochotný se domluvit na termínu setkání, poté však od tohoto záměru ustoupil a již se mi nepodařilo s ním znovu spojit. Tyto faktory značně poznamenaly výsledky rozhovorové části.

Po vyhodnocení dat, které mi informanti pomocí rozhovorů poskytli, jsem zjistila, že nepovažují své soužití ve vztahu s velkým věkovým rozdílem za nikterak odlišné, od ostatních párů. Za tento fakt nejspíš může i to, že se nesešli s negativními reakcemi okolí možná z části i proto, že se věkový rozdíl mezi nimi pohyboval jen těsně nad hranicí 10 let. Navíc ve dvou případech se jednalo o dlouhodobý vztah se starším mužem, což společnost dle dostupných dat vnímá pozitivněji než v případě opačného věkového zastoupení. Avšak ani Robert, který byl právě ve vztahu se starší ženou, nevnímal žádné negativní reakce.

Otázkou tedy zůstává, zda společnost vážně je více skeptická vůči párům s velkým věkovým rozdílem, kde se vyskytuje starší žena, nebo se jedná jen o předsudek, který ještě nikdo nevyvrátil. Výzkumů na toto téma je u nás totiž velmi málo.

ZÁVĚR

Tato práce se snažila co nejlépe analyzovat převládající postoje části společnosti k tématu velkého věkového rozdílu a obohatit tento výzkum i o pohled ze strany tzv. insiderů (lidí, kteří s takovým soužitím mají osobní zkušenost).

Jeden ze základních předpokladů, které jsem si chtěla ověřit, byl, zda se věkový rozdíl mezi partnery nějak významně změnil v porovnání s dobou před 100 lety. Pro tyto účely jsem provedla srovnání statických údajů z dnešní doby a těch z průběhu minulého století. Tato data vypověděla, že průměrný věkový rozdíl snoubenců se pohybuje stále okolo podobného čísla (jedná se o vrstevníky).

Výraznou změnou ve spojení s velkým věkovým rozdílem je i postupné rozšiřování trendu starší ženy a mladšího muže ve vztahu. Těchto případů je sice stále znatelně menší množství než známějšího složení v podobě staršího muže a mladší ženy, ale stejně je to oproti koncepci těchto vztahů před 100 lety obrovský posun.

Do výzkumu jsem vstupovala s přesvědčením, že před 100 lety bylo procento sňatků s velkým věkovým rozdílem větší, což jsem si výzkumem částečně potvrdila. V období druhé světové války vznikala s velkým věkovým rozdílem totiž 1/3 sňatků, dnes je poměr těchto sňatků zhruba poloviční.

Zda společnost doopravdy vnímá páry, kde je starší žena, hůře než ty, kde se vyskytuje starší muž, se autorce podařilo spíše vyvrátit. Nikdo z dotazovaných totiž na tento problém nepoukázal a ačkoli stále převládá přesvědčení, že muž má být starší (tomu odpovídá jak teoretická, tak praktická část výzkumu), tak to nutně neznamená, že by tomu v některých případech nemohlo být naopak.

Kolik let považují lidé za velký věkový rozdíl pro běžné soužití?

Z kombinace názorů mnoha autorů (Lehmiller, Agnew, Kendrick, Keefe, Myslikovjanová, Kohoutová), ale i výpovědí mých informantů jsem vyhodnotila tento rozdíl jako 10 a více let.

Jak informanti reflektují převládající názory ve společnosti na téma velký věkový rozdíl?

Dle mého výzkumu se česká společnost o velký věkový rozdíl ve vztazích v zásadě až tolik nezajímá. Odpovídá tomu i velmi malé množství výzkumů na toto téma, to však platí globálně, nejen na území Česka. Informanti jako možné důvody, proč se velký věkový důvod až tak neřeší, uvedli například to, že společnost mnohem větší váhu přikládá sexuální orientaci nebo věku, ve kterém ženy mají první dítě. Jedna informantka poté poznamenala, že si nemyslí, že by se toto téma u nás řešilo, pokud se nejedná o nějaké celebrity. Z vlastních zkušeností poté

vypovídali, že jejich nejbližší okolí nikdy věk jejich partnerů neřešilo a to ani, když mezi nimi bylo více než 10 let věkového rozdílu.

Jaké důvody vedou informanty k navazování těchto vztahů?

Dvě informantky jako svou motivaci k hledání si starších partnerů uvedly, že když jim bylo okolo 20, imponovala jim vyzrálost těchto mužů. Zajímavé je, že tenkrát považovaly za ideální partnery až o 20 let starší, ale dnes již by si dokázaly vybrat i partnery z řad vrstevníků. Z toho jsem tedy vyvodila závěr, že věková preference se často může měnit i na základě našeho vlastního věku. Když se tedy jedná o případy, kde mladší žena v partnerovi hledá vyspělost, může se hranice jeho věku v průběhu života oné ženy značně měnit.

Dále jsem se také setkala s názory, že informanti nutně nehledají partnery z jiných věkových skupin, ale prostě se v takovém vztahu ocitli, jelikož v dospělosti neshledávají věk jako nějaký formující faktor.

Z těchto výpovědí tedy vyvozují to, že důvody se u každé osoby liší a nedá se s jistotou říct, zda všechny jedince k tomuto vztahu vede podobná motivace. Přesto si však myslím, že věk nás samotných může a ve většině případů má velký vliv na formování preferencí ohledně věkového rozdílu ve vztahu.

Po dokončení výzkumu jsem zjistila, že párů s velkým věkovým rozdílem se vyskytuje ve společnosti mnohem více, než jsem při vstupu do terénu tušila. Zároveň jsem ze vzorku dotazovaných odhalila, že mnoho mladých lidí by nad takovým vztahem, alespoň krátkodobým, uvažovalo. Což ve mně evokuje otázky, zda bude za 100 let procento těchto párů opět na hodnotách, jakých dosahovalo za první republiky anebo dokonce o něco vyšší. Nebo téma partnerství s velkým věkovým rozdílem úplně pozbude významu, jelikož se stane běžnou součástí lidského společenství?

SOUPIS BIBLIOGRAFICKÝCH CITACÍ

- Corneau, G. 2000. *Anatomie lásky*. Praha: Portál.
- Čermáková, M. 2000. *Proměny současné české rodiny (rodina-gender-stratifikace)*. Praha: SLON.
- ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2012, částka 33, s. 1026-1365. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89/> [30. 11. 2020]
- Český statistický úřad. 2019. *VÝVOJ OBYVATELSTVA ČESKÉ REPUBLIKY*. Praha: ČSÚ.
- Drefahl, S. 2010. How does the age gap between partners affect their survival?. *Demography*: 313-326. Duke University Press.
- Filip, J. 2011. Občanský zákoník bez ústavy (ke 200. výročí ABGB). *Časopis pro právní vědu a praxi*: s. 99-108. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/cpvp/article/view/6350> [30. 3. 2021]
- Fučík, P. 2006. Věková homogamie českých sňatků 1920–2000. *Sociologický časopis*. 719-739. Dostupné z: https://sreview.soc.cas.cz/en/artkey/csr-200604-0006_he-age-homogamy-of-czech-marriages-1920-2000.php [29. 3. 2021]
- Hendl, J. 2005. *Kvalitativní výzkum*. Praha: Portál.
- Intelligence 2007. *Výpočet IQ*. Dostupné z: <https://www.intelligence.cz/vypocet-iq/> [30. 3. 2021]
- Kabátek, A. 2017. Vrstevníci. *Sociologická encyklopedie*. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Vrstevn%C3%ADci> [18. 3. 2021]
- Kendrick, D. T., R. C. Keefe. 1992. Age preferences in mates reflect sex differences in human reproductive strategies. *Behavioral and Brain Sciences*: 75-91. Cambridge University Press.
- Kohoutová, I. 2014. *Socio-demografická homogamie sezdáných a nesezdáných párů*. Praha: ČSU.
- Kučera, M. 1994. *Populace České republiky 1918-1991*. ČDS a Sociologickým ústavem AV ČR: Praha.
- Lehmiller, J., A. Christopher. 2011. May-December Paradoxes: An Exploration of Age-Gap Relationships in Western Society. *Department of Psychological Sciences Faculty Publications*. Available at: <https://docs.lib.purdue.edu/psychpubs/27/> [20. 3. 2021]
- Lehmiller, J. J., R. Christopher. 2008. Commitment in Age-Gap Heterosexual Romantic Relationships: A Test of Evolutionary and Socio-Cultural Predictions. *Psychology of Women Quarterly*. Available at: <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1111/j.1471-6402.2007.00408.x> [30. 3. 2021]

- Linhart, J., A. Vodáková. 2020. Věk. *Sociologická encyklopedie*. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/V%C4%9Bk> [18. 3. 2021]
- Mahler, M. 2001. Freudův komplex anebo komplex z Freuda?. *Česká psychoanalytická společnost*. Dostupné z: <http://www.psychanalyza.cz/styled-85/styled-86/styled-97/index.html> [18. 3. 2021]
- Malý, K., a kol. 2003. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. Praha: Linde.
- Možný, I. 2006. *Rodina a společnost*. Praha: SLON.
- Murphy, R. F. 2010. *Úvod do kulturní a sociální antropologie*. Praha: SLON.
- Myslikovjanová, I. 2009. *Astropsychologie a rodina*. Olomouc: ANAG.
- Novák, T. 2007. *Věkový rozdíl mezi partnery*. Praha: GRADA.
- Novotná, H., O. Špaček a M. Šťovičková, (eds.) 2019. *Metody výzkumu ve společenských vědách*. Praha: FHS UK.
- Odbor všeobecné správy, oddělení matrik a ověřování. 2020. *MVCR*. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/matriky-nahlizeni-do-matricnich-knih-a-sbirky-listin.aspx> [13. 3. 2020]
- Pavlásek, M., J. Nosková. 2013. *Kvalitativní výzkum*. Brno: MUNI, FF.
- Psychologie, pedagogika 2020. *HISTORICKÝ VÝVOJ RODINY A MANŽELSTVÍ*. Dostupné z: <https://psychologie-pedagogika.studentske.cz/> [21. 5. 2020]
- Skupnik, J. 2010. *Antropologie příbuzenství: příbuzenství, manželství a rodina v kulturněantropologické perspektivě*. Praha: SLON.
- Soukup, V. 2017. Univerzálie kulturní. *Sociologická encyklopedie*. Dostupné z: https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Univerz%C3%A1lie_kulturn%C3%AD [18. 3. 2021]
- Šanderová J., A. Miltová 2009. *Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách*. Praha: SLON.
- Toušek, L. 2012. Vybrané aspekty metodologie aplikované antropologie, in Hirt, T. *Vybrané kapitoly z aplikované sociální antropologie*. V Plzni: ZČU.
- Toušek, L., L. J. Budilová, G. Fatková, O. Hejnal, Ľ. Lupták, M. Růžička, J. Šimek. 2015. *Kapitoly z kvalitativního výzkumu*. Plzeň: ZČU.
- Trapková, L. 2009. *Rodinná terapie psychosomatických poruch: rodina jako sociální děloha*. Praha: Portál.
- Weiss, P. 2017. *Poruchy sexuální preference*. Praha: Galén.
- Weiss, P. 2010. *Sexuologie*. Praha: Grada.
- Zvěřina, J. 2003. *Sexuologie (nejen) pro lékaře*. Brno: CEMR.

PŘÍLOHY

6 Pomocné otázky do rozhovorů:

- 1) Když řeknu pojem age-gap, představíš si něco konkrétního?
- 2) Kolik let je podle tebe ten věkový rozdíl, co dělá z páru právě tento typ?
- 3) Byl/a, nebo uvažoval jsi někdy o takovém vztahu a popřípadě proč ano/ne?
- 4) Je podle tebe vůbec možné se nějak přirozeně dostat do skupiny starších lidí, čím to může být podmíněno?
- 5) Považuješ gender jako důležitý faktor ve formování názoru na jedince, který by v takovém vztahu byl?
- 6) Myslíš si, že tvoje vnímání věku nějak ovlivnili třeba rodiče nebo blízké okolí?
- 7) Myslíš, že se pohled společnosti na tyto páry nějak vyvíjí?

7 Výsledky dotazníku:

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
žena	19-29	obojí	ano, ne priorit	starší	1-4 roky	mimo sk	ne, budoucnost	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Matt Bomer
muž	30-45	ženy	ne	nezáleží	5-10 let	praktičnost	ano, uvažoval	Harrison Ford	Ashton Kutcher	Scarlett Johansson
žena	19-29	obojí	ne	nezáleží	5-10 let	mimo sk	ano, krátkodobě	Helena Bonham Carter	Ashton Kutcher	Matt Bomer
žena	19-29	obojí	ano, ne priorit	stejně	1-4 roky	mimo sk	ne, budoucnost	Robert Downey Jr.	Ashton Kutcher	Matt Bomer
žena	19-29	muži	ano, ne priorit	starší	1-4 roky	praktičnost	ano	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
muž	30-45	ženy	ne	mladší	5-10 let	praktičnost	ano	Harrison Ford	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ano, ne priorit	starší	1-4 roky	praktičnost	nepřijemné	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
muž	19-29	ženy	ano, ne priorit	mladší	1-4 roky	praktičnost	ano, krátkodobě	Robert Downey Jr.	Ashton Kutcher	Scarlett Johansson
žena	19-29	obojí	ano	starší	1-4 roky	praktičnost	ne, budoucnost	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ano, ne priorit	starší	1-4 roky	praktičnost	ano, krátkodobě	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	15-18	muži	ano, ne priorit	starší	1-4 roky	praktičnost	ano	Robert Downey Jr.	Ashton Kutcher	Matt Bomer
žena	19-29	muži	ano, ne priorit	nezáleží	5-10 let	praktičnost	ano, uvažovala	Robert Downey Jr.	Ashton Kutcher	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ne	nezáleží	1-4 roky	praktičnost	nepřijemné	Robert Downey Jr.	Ashton Kutcher	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ano, ne priorit	starší	1-4 roky	praktičnost	jiné (nepřijemné)	Robert Downey Jr.	Ashton Kutcher	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ano, ne priorit	starší	1-4 roky	praktičnost	ano, uvažovala	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
muž	19-29	muži	ano, ne priorit	stejně	1-4 roky	praktičnost	ano		Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	30-45	muži	ano, ne priorit	stejně	1-4 roky	praktičnost	ano, uvažovala	Harrison Ford	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	ženy	ano, ne priorit	stejně	1-4 roky	okolí	nepřijemné	Harrison Ford	Ashton Kutcher	Scarlett Johansson
žena	15-18	muži	ano, ne priorit	starší	1-4 roky	praktičnost	nepřijemné		Emily Blunt	Scarlett Johansson
muž	19-29	ženy	ano, ne priorit	stejně	1-4 roky	mimo sk	ne, budoucnost		Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	46-59	muži	ano, ne priorit	starší	5-10 let	praktičnost	nepřijemné			Scarlett Johansson
žena	46-59	muži	ano, ne priorit	stejně	1-4 roky	zvláštní	nepřijemné	Robert Downey Jr.		Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ano, ne priorit	starší	1-4 roky	praktičnost	ano, uvažovala	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ano, ne priorit	starší	1-4 roky	mimo sk	ne, budoucnost			Scarlett Johansson
žena	19-29	obojí	ano, ne priorit	starší	1-4 roky	jiné (pudy)	ano, uvažovala	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	
žena	19-29	muži	ne	starší	5-10 let	mimo sk	ano			
žena	46-59	muži	ano, ne priorit	nezáleží	nezáleží	praktičnost	ano			
muž	19-29	ženy	ano, ne priorit	mladší	1-4 roky	mimo sk	ano, krátkodobě	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	ženy	ne	nezáleží	5-10 let	praktičnost	nepřijemné	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ano, ne priorit	starší	5-10 let	praktičnost	ano	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ano, ne priorit	stejně	1-4 roky	praktičnost	ne, budoucnost	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
muž	19-29	ženy	ano, ne priorit	stejně	1-4 roky	okolí	ano, krátkodobě	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ne	nezáleží	nezáleží	jiné (nesouhlas)	nepřijemné	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ano, ne priorit	starší	1-4 roky	praktičnost	nepřijemné	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ano, ne priorit	mladší	1-4 roky	praktičnost	ano, uvažovala	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ano, ne priorit	starší	1-4 roky	praktičnost	ano	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ano, ne priorit	starší	1-4 roky	praktičnost	ne, budoucnost	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ano, ne priorit	starší	1-4 roky	praktičnost	ne, budoucnost	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
muž	19-29	muži	ano	starší	1-4 roky	praktičnost	ne, budoucnost	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
muž	19-29	ženy	ano	stejně	1-4 roky	praktičnost	ano, krátkodobě	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ano	starší	1-4 roky	praktičnost	ne, budoucnost	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	15-18	muži	ano, ne priorit	starší	1-4 roky	okolí	nepřijemné	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ne	nezáleží	nezáleží	mimo sk	ano	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ne	starší	nezáleží	okolí	ano, uvažovala	Harrison Ford	Hugh Hefner	Scarlett Johansson
žena	15-18	obojí	ano, ne priorit	stejně	1-4 roky	mimo sk	ano	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	30-45	muži	ano, ne priorit	stejně	5-10 let	praktičnost	ano	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ano, ne priorit	stejně	5-10 let	praktičnost	ano	Robert Downey Jr.	Ashton Kutcher	Scarlett Johansson
žena	15-18	muži	ano, ne priorit	starší	1-4 roky	praktičnost	ne, budoucnost	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ano	starší	1-4 roky	praktičnost	ano, krátkodobě	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson

žena	19-29	muži	ano, ne priorit	starší	1-4 roky	praktičnost	nepřijemné	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	15-18	muži	ano, ne priorit	starší	1-4 roky	praktičnost	ano	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ano, ne priorit	nezáleží	5-10 let	mimo sk	ano, krátkodobě	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ano, ne priorit	starší	nezáleží	praktičnost	ano, uvažovala	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ano, ne priorit	stejně	1-4 roky	praktičnost	ano, uvažovala	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Matt Bomer
muž	19-29	ženy	ano, ne priorit	mladší	1-4 roky	praktičnost	ano, krátkodobě	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ano, ne priorit	nezáleží	1-4 roky	praktičnost	ne, budoucnost	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ano, ne priorit	starší	1-4 roky	praktičnost	ne, budoucnost	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	30-45	muži	ne	nezáleží	5-10 let	praktičnost	ano	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	15-18	muži	ano, ne priorit	starší	1-4 roky	okolí	nepřijemné	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	obojí	ano, ne priorit	nezáleží	1-4 roky	okolí	ano, krátkodobě	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
muž	19-29	ženy	ano	stejně	1-4 roky	praktičnost	ne, budoucnost	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ano, ne priorit	nezáleží	nezáleží	praktičnost	ano, krátkodobě	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ano, ne priorit	mladší	1-4 roky	praktičnost	ano, uvažovala	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ne	nezáleží	1-4 roky	praktičnost	ano, krátkodobě	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ano, ne priorit	starší	1-4 roky	praktičnost	ano, krátkodobě	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ano	starší	1-4 roky	praktičnost	ano	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	15-18	muži	ano, ne priorit	mladší	1-4 roky	mimo sk	ano, uvažovala	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ano, ne priorit	starší	1-4 roky	praktičnost	ano, krátkodobě	Robert Downey Jr.	Ashton Kutcher	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ano, ne priorit	starší	5-10 let	mimo sk	ano	Harrison Ford	Ashton Kutcher	Scarlett Johansson
žena	19-29	ženy	ne	starší	5-10 let	mimo sk	ano, krátkodobě	Robert Downey Jr.	Ashton Kutcher	Sarah Paulson
žena	15-18	-	ano	stejně	1-4 roky	praktičnost	ne, budoucnost	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	46-59	muži	ano, ne priorit	starší	11-19 let	mimo sk	ano, uvažovala	Robert Downey Jr.	Ashton Kutcher	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ne	nezáleží	1-4 roky	mimo sk	ne, budoucnost	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ano, ne priorit	stejně	1-4 roky	praktičnost	ne, budoucnost	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
muž	60 a více	ženy	ano	mladší	1-4 roky	zvláštní	ne, budoucnost	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
muž	15-18	ženy	ne	starší	1-4 roky	praktičnost	ano	Helena Bonham Carter	Ashton Kutcher	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ano, ne priorit	starší	1-4 roky	praktičnost	ne, budoucnost	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ano	starší	1-4 roky	zvláštní	jiné (nepřijemné)	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	obojí	ano	starší	1-4 roky	praktičnost	ano, uvažovala	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	obojí	ne	starší	1-4 roky	praktičnost	ano, uvažovala	Robert Downey Jr.	Ashton Kutcher	Sarah Paulson
žena	19-29	obojí	ano, ne priorit	nezáleží	nezáleží	mimo sk	ano	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Matt Bomer
žena	46-59	muži	ano, ne priorit	starší	1-4 roky	praktičnost	ano	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	15-18	obojí	ano, ne priorit	nezáleží	1-4 roky	praktičnost	nepřijemné	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
muž	30-45	ženy	ano, ne priorit	nezáleží	5-10 let	jiné (vše)	ano, uvažoval	Robert Downey Jr.	Ashton Kutcher	Scarlett Johansson
žena	15-18	ženy	ano, ne priorit	stejně	1-4 roky	praktičnost	ne, budoucnost	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
muž	19-29	muži	ano, ne priorit	stejně	1-4 roky	jiné (přirozené)	jiné (spíše ne)	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
muž	30-45	muži	ano	starší	20 a více	okolí	ano	Helena Bonham Carter	Ashton Kutcher	Sarah Paulson
muž	19-29	ženy	ne	nezáleží	nezáleží	praktičnost	ano	Harrison Ford	Ashton Kutcher	Scarlett Johansson
žena	19-29	ženy	ne	nezáleží	nezáleží	mimo sk	ano, krátkodobě	Helena Bonham Carter	Emily Blunt	Sarah Paulson
žena	46-59	muži	ano, ne priorit	stejně	1-4 roky	praktičnost	ano, krátkodobě	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	ženy	ano, ne priorit	starší	20 a více	okolí	ano, uvažovala	Helena Bonham Carter	Ashton Kutcher	Sarah Paulson
muž	46-59	ženy	ano, ne priorit	mladší	1-4 roky	praktičnost	ne, budoucnost	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	ano, ne priorit	starší	1-4 roky	praktičnost	ano, uvažovala	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
muž	19-29	ženy	ano, ne priorit	nezáleží	1-4 roky	praktičnost	ano	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
žena	19-29	muži	jiné (ano)	nezáleží	nezáleží	praktičnost	jiné (okolnosti)	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson
muž	15-18	obojí	ano	stejně	1-4 roky	mimo sk	ano, krátkodobě	Robert Downey Jr.	Emily Blunt	Scarlett Johansson

otázky:

1. Pohlaví

2. Věk

3. Sexuální preference

4. Považujete věk při volbě partnera za důležitý?

5. Partner/ka by měl/a být

6. Případně jaký je váš ideální věkový rozdíl u partnera?

7. Čím si myslíte, že muž/e byt způsobeno, že si většina lidí volí partnery ze své generace?

8. Umíte si představit vztah s někým o hodně starším či o hodně mladším?

9.-11. S jakými páry se na základě předchozích odpovědí nejvíce ztotožňujete?

heterosexuální 77,89 %

lgbt+ 22,11 %

⁸Fotografie z dotazníku:

Matt Bomer a Simon Baker

Zdroj: Getty Images

Sarah Paulson a Holland Taylor

Zdroj: Getty Images

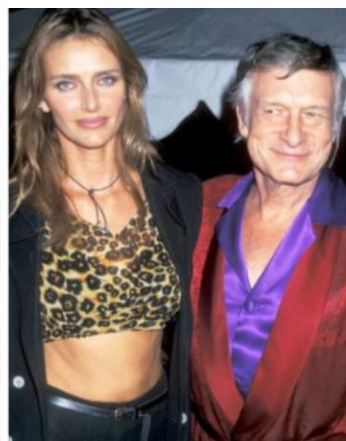
Scarlett Johansson a Colin Hanks

Zdroj: Jordan Strauss

Emily Blunt a John Krasinski

Zdroj: Getty Images

Hugh Hefner a Kimberley Conrad

Zdroj: Jim Smeal

Ashton Kutcher a Demi Moore

Zdroj: WireImage.com

Harrison Ford a Calista Flockhart

Zdroj: Steve Granitz

Helena Bonham Carter a Rye Dag Holmboe

Zdroj: David M. Benett

Robert Downey Jr. a Susan Downey

Zdroj: Getty Images